

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre — — 36 kor.
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra — — 8 kor.

Nyilvántartási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesített
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, augusztus 25.

Pékek offenzívája.

Még van néhány fillér a zsebünkben, amit az árdragítók és uzsorások nem tudtak kipróbálni. Az aradi pék urak most erre a néhány fillérre pályáznak. Offenzívát indítanak a zsebünk ellen és beadványok pergőtűzével akarják rohamra éretté puhítani a polgárság lapos erszényét. A leszegényedett pék urak nem akarnak egyebet, mint azt, hogy a város vezetősége emelje fel a kenyér árát. Nekik szörnyen, fáj, hogy a legszegényebb ember is tud még kenyeret vásárolni, hát azt szeretnék, hogy nehezebben tudja megszerezni a mindennapi falatot.

Szörnyen panaszkodnak az aradi pékek. Elpanaszolták szívük minden bubánátát a polgármesternek, hogy a közönség 90 százaléka maga süti a kenyerét, hogy csak tíz percentje a polgárságnak vásárol a péktől, hogy más városban is drágább a kenyér, hogy hát ők tönkre mennek, mert drága a fa, nagyok a munkabérek. Istenem! Szegény pékek teljesen koldusbotra jutnak, ha nem emelik a kenyér árát.

Mi nem törődünk más várossal. Ha másutt drágább a kenyér, annál örvedetesebb, hogy nálunk olcsóbb. A pékek szomorúságáról pedig megvan a véleményünk. A háborualatt egyetlen pék sem ment tönkre, sőt egyre-másra kérnek újabb iparendélyt. Még sem lehet oly sanyaru a sütőipar helyzete, ha újabbmühelyeket akarnak létesíteni. A pékek nem is az általuk árusított kenyér jövedelméből gazdagodnak meg, hanem a sütési díjakból. A sütésért annyit kérnek, amennyit akarnak és annyit keresnek, amennyi csak beléjük fér. De most már a kenyéren is keresni akarnak.

A kofa lenyuzza a bőrünket s amikor védekezünk, akkor egyszerűen semmit sem kapunk a piacon. A piacot nem tudják alaposan megrendszabályozni. Húshoz csak nehezen lehet szerencsénk. Most meg a kenyeret is meg szeretnék drágitani a pékek, a vastag aranyláncos szegény pék urak.

A leghatározottabban tiltakozunk a merénylet ellen, amely a polgárságot fenyegeti. Elég rohamot szenvedtünk el a gyomruk ellen, de ezt a rohamot minden eszközzel vissza kell verni. Gondolkozzanak a városházán erről a rendkívül fontos kérdéstről. Adjon a város olcsó fát a pékeknek, vagy szállítsa le a liszt árát, de a kenyér árát egy tized fillérrel se emelje, mert a polgárság már eleget szenvedett. A város polgárságának

gyomrával ne kezdjenek ki, mert ha meghajolnak a pékek követelése előtt, kiszámíthatatlan következmények lehetnek. Minden drágább lehet, csak a kenyér, ez a savanyu, földszinü, sokszor ragadós élelmiszer, az istennek ez a nélkülözhetetlen áldása ne dráguljon meg, ha már olcsóbb nem lehet.

Diadalmasan visszavertük az olasz offenzívát.

Budapest, augusztus 24. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Különösebb esemény nem volt.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

Sovejoanál és Susitatól északra az ellenség ismét hiába támadott. A Susita mentén és Ocnánál vívott legutóbbi harcokban repülőink a számbeli fölényben levő ellenséggel szembe kifejtett sikeres működésükkel a vezetés és a csapatok körében a legnagyobb elismerést érdemelték ki.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A Dnyesztvertől északra az oroszok erősebb felderítő osztagokkal tapogatózva előrenyomultak. Egyébként nem volt jelentős esemény.

Olasz harctér:

A 11 Isonzó csata tovább tart. A délelőtti viszonylag nyugodt volt, de mindjárt délután újból heves harcok lángoltak fel. Bainsjozza (Heiligewgeist) fensíkon az olaszok, akik szakadatlanul erősítéseket vontak maguk után, ismét súlyos támadásokat intéztek a Wrhtól délre levő vonalaink ellen. Sehol sem voltak képesek sikert elérni. Vitéz csapataink, ezek között a 106-ik népfelkelő hadosztálynak és a 41. számú, gyalogezrednek, napok óta legsúlyosabb harcban álló vitéz katonái az összes árkokban helytálltak. A harmadik olasz hadsereg ismét rendkívüli erővel támadott. A Wippach és a tenger között több órás tüzérségi tűz után délután 4 órakor az ellenséges gyalogság tömegrohamot kezdett. Míg az északi szárnyon az ellenséges oszlopokat helyenkint már útegeink leterítették, a többi helyeken, nevezetesen Kostanjevica és a tenger között, csaknem mindenütt órák hosszát tartó közelharcokra került a sor. Karsztvédőink minden ígéretet felülmúló vitézséggel és kitartás-

sal diadalmasan visszaverték az ellenségnek, sokszoros túlsúlyban levő erőkkkel intézett minden támadását. A monarchia mindkét állama, valamint Bosznia minden vidékének fiai hasonlíthatatlan egyértelműséggel vették ki részüket a dicső sikerekből. Ha tegnap a 11., 47., 51. (Marosvásárhely), 62. (Kolozsvár) és 63. (Beszterce) gyalogezrednek arattak kiváló dicsőséget, holnap mások fognak hasonló áldozatkészséggel helyükbe lépni. — Karsztvonalaink előterét számtalan olasz holttest borítja.

Balkán harctér:

Semmi jelentős esemény nem volt. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Huszonegy tankot vesztek az angolok.

Berlin, augusztus 24. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadserege:

Flandriában, a Langomarek és Hollocke közötti hadszakaszon csak átmenetileg lanyhult el a heves tüzérségi tevékenység. Helyenkint ismét pergőtűzzé fokozódott, anélkül, hogy eddig nagyobb támadások következtek volna. Csak Westhocknél intéztek az angolok egy részleges előretörést, amely eredménytelenül maradt. Ma korán reggel elragadtuk az ellenségtől az Yperu—monim-i árkot. Visszafoglaltuk és megtartottuk. Az angolok az augusztus 24-iki eredménytelen támadásuk alkalmával 21 páncélos gépkocsit vesztek, amelyek szélöve arcvonalunk előtt lekésznek. Az életben maradt legénység egy részét elfogtuk. Kanadai csapatok ismételtén megkísérelték, hogy Lensbe és szomszédos állásainkba benyomuljanak. Makacs közelharcban teljesen megtartottuk eddigi vonalainkat. Az Arras—douai-i vasut mentén is megfiusult egy ellenséges támadás.

A német trónörökös hadserege:

A Maastól kétoldalt, az avocourti erdőben, a 304-es magaslapon, Beaumontnál és a Foses-erdőben a tüzérségi harc nappal néhány órán át jelentékenyen megerősödött. A 304-es magaslapon ellen, amelyet a 21-ikéről 22-ikére virradó éjjel gyenge védősereg hátrahagyásával tervszerűen kiűrtünk, a franciák ma erős támadást intéztek. Tüzérségünk fogadta őket. Louwemonttól északra készenléthe helyezett ellenséges rohamcsa-

patok megsemmisítő tüzünk folyton nem jutottak ki árkaikból.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadsereg arcvonala:

A tengerparton csapataink elérték néhány helyen az Aast. A Drisviatyó mentén Bródy mellett, a Szeret és Zbruc mentén a harci tevékenység időnkint kiujult.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Soveja és Susita völgy mellett levő

állásaink ismét eredménytelen ellen-séges támadások célpontjai voltak.

Mackensen vezértábornagy hadsereportja:

A Szereth mentén Corhattól nyugatra egy sikeres rohamcsapat vállalkozásunk foglyokat és zsákmányt eredményezett.

Macedóniai harctér:

Tartós hőség miatt csak helyenkint volt gyenge tüzelés. — Ludenderff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Csak nyolc és fél kiló lisztet kapunk havonta.

(A kivándorolt falu. — Fél tizenegy órákor kezdődik az élet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny fővárosi tudósítója révén arról értesül, hogy a felvidéken valamelyik nyitramegyei kisközségben nem tudott az akták útján dolgozó közigazgatási hatóság lisztet adni a lakosságnak.

A türelmét vesztett nép azt az ultimátumot küldötte a szolgabírójához, hogyha másnap nem lesz a falunak lisztje, semmint hogy tovább nélkülözzenek, otthagyják a falut.

A szolgabíró ur táviratozott a Közélelmezési Hivatalnak. Szegény kis naiv vidéki ember, azt hitte, hogy a táviratára rögtön intézkedést fog kapni, mert egyedül az ő távirata fekszik a Közélelmezési Hivatal főnökének asztalán — s mert a liszt csak nem jött, a falu népe felcélhódott és elvándorolt, más községekbe kezdett letelepedni. A szolgabíró felszaladt Pestre, elmondotta ezt Kürthy Lajos bárónak és azonnal lett liszt a község részére.

Azt hisszük Arad városa nem fogja levárni azt, hogy lakossága ily fenyegetéssel érje el a közellátását és minden további fontolgatás nélkül megfogadja a közlelmezési bizottságban helyet foglaló munkások ama tanácsát, hogy tegyék félre az akták gyártását, lássák be, értsék meg, hogy ez az utcsődbe jutott, s hogy egyedül a személyes „kiverekedés” az a mód, amelyen a lakosság ellátása biztosítható.

A város vezetői vegyék maguknak a fardságot és hozzák meg azt az áldozatot, hogy minden héten bekopogtassanak a közlelmezési hivatal és a különböző központok ajtajain.

Ha ezt megteszik, akkor fogják csak igazán megérteni azt, hogy mennyire igazuk van a munkásoknak. Látni fognak igen sok érdekes dolgot, mindenekelött azt a szomorú tény, hogy az írásbeli és távirati uton való megkeresések a beérkező aktahalmazok között, hogy siklanak el az elfeledés útjára, az égetően sürgős ügyek, mint állanak szép sorjában a beérkezésük sorrendje szerint s mint maradnak ezek az azon ügyekkel szemben, amelyeket személyesen intéztek el az érdekeltek.

Az Aradi Közlöny fővárosi tudósítójának alkalma volt nem egyszer látni azt, hogy naponta száz számra érkeznek a távirati megkeresések az ország minden tájáról s bizony ezek szép sorjában kerülnek igtatás, nyilvántartás és a referensekhez való szétosztás alá, mintha gondosan szerkesztett írásbeli beadványokban jutottak volna azok a közlelmezési hivatal elé. Nincs meg a lehetőség arra, hogy a táviratok előnyben részesüljenek.

Tudósítónknak fájdalom sok igen szomorú dolgot is volt alkalma tapasztalni a közlelmezési hivatalban való látogatásai alatt.

Megdöbbenő példán az a tény, hogy délelőtt fél tizenegy óra előtt a kezelő személyzetet kivéve, allg egy-két fogalmazó, titkár vagy miniszteri tanácsost lehet az asztalnál látni.

Igaz ugyan, hogy felek részére csak fél tizenkettőtől fél kettőig állanak rendelkezésre, de mi jámbor polgárok abban a hitben fogadtuk e korlátozást, hogy a többi idő a munkára, az akták nyugodt elintézésére kell a referenseknek. Az ügyek lassu elintézésére rögtön megkapjuk a magyarázatot, ha tudjuk, hogy tévedtünk e feltevésünkben. Az előkelőséggel — mert a közlelmezés mégis csak előkelő hivatal — nem egyeztethető össze a korai hivatalba járás. Ha az ország fejét vesztetten, kapkod is a közlelmezési hivatal intézkedései után, idefenn — írja tudósítónk — nem izgatja a közlelmezési hivatal urait annyira, hogy egy kissé korábban járnának be a hivatalba.

Súlyosan nehezíti a helyzetet az a körülmény, hogy tárgyalás tárgyalást követ és sokszor napokon át kell hajszolni valakit, amíg végre öt-tíz percre meghallgatni kész a személyesen kilineselők.

Ezek és ezekhez hasonló hátrányok teszik indokolttá a munkások azon kifakadását, hogy kikell verekedni a város közlelmezési ügyeit. Igen, ki kell verekedni, mert mennél szerényebben várja valaki, hogy majd rá kerül a sor, annál bizonyosabban fog lemaradni az ellátástól.

A közlelmezési bizottság tegnapi ülésén egyik munkás delegált ismételten hangoztatta Hadik János gróf közlelmezési miniszter azon ígértét, hogy a városi lakosságnak is biztosítani fogja a közlelmezési hivatal a 12 kilogramm buzaőrléséből várható 9.6 kiló havi liszt adagot, hogy ne jusson a közellátásra utak rosszabb helyzetbe azon polgártársával szemben, akinek pénze volt ahhoz, hogy gabonáját egész évre beszerezhesse.

Az Aradi Közlöny fővárosi tudósítójának alkalma volt ez irányban tájékozódást nyerni és megtudni azt, hogy

a munkásság csakis tévesen értelmezhető 9.6 kilót s a családtagok felemelendő fejkvótája nem lehet több 8.4 kilogrammnál.

A 12 kiló buzából két százalék porlás számítandó le első sorban. Marad tehát 11.8 kiló. Ebből a malom le vesz tíz százalék vámot. Ez 1.18 kiló, marad tehát 10.62 kiló, amiből 20 százalék, azaz 2.12 korpát kell kiörölnie a malomnak, amely az őrlésért pénzt nem fogadhat el. Marad tiszta liszt 8.48 kiló.

Kötelességünknek tartjuk ezt értesülésünk

alapján azonnal közölni, nehogy beleéjtje magát a város lakossága abba az illúzióba, hogy havi 9-6 kilogrammot fog kapni, ha a közlelmezési hivatal az ország termés eredménye alapján fel fogja emelni a városi lakosság fejkvótáját.

Akiknek kötelességük a szökés.

— Bécsi tudósítónktól. —

A bécsi hadosztálybírószék Zenta dr. főhadnagy hadbíró vezetésével három orosz fogolytiszttal ellen irányuló érdekes váddal foglalkozott. A katonagyűző az orosz tiszteket csalással vádolta meg, amelyet azért követtek el, hogy okmányt hamisítottak. Vádlottként Georgiev Alexej főhadnagy, továbbá Bauvi Villiam és Kóber Sándor hadnagyk állottak a bíróság előtt. Ezek a tisztek május 20-án megszöktek a fogolytáborból és egy hamisított menetlevéllel eljutottak Landekig. Landers határállomáson egy csendőr feltartóztatta őket. A menetlevélben a három tiszttel hamis néven mint osztrák katona szerepelt és pedig Georgiev főhadnagy mint Stein János szakaszvezető, Kóber hadnagy mint Müller Vilmos tizedes és Bauvi hadnagy mint Jávolszki Antal gyalogos. A menetlevél tartalma szerint a szakaszvezetőnek a másik két katonát Landebe kellett kísérnie. A három orosz tiszttel osztrák egyenruhát viselt. A teljesen szabályszerűen kiállított menetlevél hamis voltát a csendőr úgy állapította meg, hogy az okmányban azt a megjegyzést a „viteldij hiteleztetik” áthúzták. A tisztek, ugyanis akik tagadás nélkül bevallották elfogatásukkor, hogy Svájcba akartak szökni, megfizették a viteldiját, ezért húzták át, illetve törölték az említett megjegyzést.

A bíróság előtt Georgiev főhadnagy, ki aktív tiszttel és több kitüntetés tulajdonosa, minden további nélkül bevallotta, hogy ő adta át a menetlevelet két társának és hogy mind a hárman ennek segítségével megakartak szökni a fogságból. Ámazonban sem neki, sem bajtársainak nem volt szándékukban csalni, és ezért fizették meg a vasúti jegyek árát. A másik két vádlott, akik folyékonyan beszélnek németül, szintén bevallották tettüket, csak az ellen tiltakoztak, mintha csalni akartak volna.

Mindhárman egyértelműen azt állították, hogy minden fogoly tiszttel a kötelessége megkísérteni a szökést, ha erre alkalom kínálkozik.

Katonai ügyész: Ez a kötelesség benne van valamelyik szolgálati szabályzatokban?

Georgiev főhadnagy: Szolgálati szabályzatban nincs benne, de ez erkölcsi kötelesség.

Katonai ügyész: De önnek kötelessége az engedelmesség is.

Vádlott: Igen, de újra kijelentem, hogy a fogolytiszttel erkölcsi kötelessége, hogy ha csak lehet, megszökjék a fogságból. Azután elmondották a vádlottak, hogy a szökés miatt a fogolytábor parancsnoka fegyelmi uton megbüntette őket.

A katonai ügyész fentartotta a vádat, míg a védő felmentésüket kérte, mert a menetlevél hamisítása, annak felhasználása nem történt csalási szándékkal.

A haditörvényszék büntösöknek mondotta a tiszteket csalás vétségében és ezért negyvennyolc órai házi fogságra ítélte őket. Az indokolásban kijelentette a bíróság, hogy meggyőződése szerint a vádlottak az államot sem anyagilag, sem pedig felsőbb jogaiban nem sértették meg.

Házasonjanak a katolikus papok.

Írta egy aradmegyei katolikus pap.

Van ebben a mi celibátus elleni küzdelmünkben valami végzettség, ha nem is olyan, mint az Átrenisz fiaté. A lelkipásztorok nagy tömege inkább ma töröme, mint holnap; de nincs hatalma. Nec numerat, nec ponderat.

Azon testvéreink, akik kiválóbb képesség, nagyobb képzettség, sokoldalú rátermettség és széles tapasztalat, meg befolyás birtokában sokat, sőt mindent kivihetnének, bár épen úgy tudják, mint mi, hogy a celibátus botrányaitól az utóbbi évtizedekben egyetlen parókia, vagy kúria sem kíméltetett meg, nem tesznek semmit. Egy gonosz dsin köti le kezüket s tömi be fülüket. Ez a dsin Béliái elsőszüöttje és közönségesen „ambició“-nak hívják.

Legyen az ilyen bár csak külszinre, és egy milliméterrel csupán magasabban, mint pástorkodó testvére, inkább behunyja szemét, csakhogy ne is lássa a mi világunkat. Ő előkelő „selymes“ pap, akinek fő gondja, hogy maiban a processus informativus sikerüljön. Tudunk néhány bátor, ifju papról a régi jó idők-ből. Egy Lonov, cs, egy Hymeld kíséretét képezték a vatikáni zsinaton. Mindenki tudta, hogy a nagy érsekkel együtt a celibátus ellen törték lándzsát; s meg volt bennük a csodálatos bátorság, hogy véleményüknek — Rómában — kifejezést adtak.

Beirattak a fekete könyvbe.

S valahányszor egy püspöki szék volt betöltendő szép Magyarországon, a kabinet noir bíboros feje már előre tiltakozott a kevésbé orthodox (?) ifjak érvényesülése ellen. Nem is lett belőlük semmi. Az egyik mellett nem kisebb ember, mint a haza böicse. Deák Ferenc tett tőle telhető erőfeszítést. Az úresedésben levő egyházmegye papsága, világi előkelősége, hívei, mint egy ember állottak mellette.

„Non possumus!“ — mondá Róma; et ea locuta — causa finita...

Azóta jött divatba az az abszurd felfogás, hogy aki a celibátus ellen van, kevésbé orthodox. Rómáról pedig tudni való, hogy sohasem felejt. Vigyáznak is az ifju óriások, hogy a processus sikerüljön.

Örvendés kivétel képeznek: az egyházi téren érvényesülni akaró ifju grókok, bárók és egyéb főrangúak, akik azonban, — mint nyilvánvaló — nem annyira hivatottságukkal és rátermettségükkel, mint inkább előkelőségükkel, rangjukkal hivatvák az anyaszentegyház tornyait bearanyozni.

Ezen különben tiszteletreméltó főpásztorok azonban — ha az erdélyitől eltekintünk — nagyobb — kérdésekben nyomós véleményét eddigi tapasztalataink bizonyosága, szerint — nem adtak. Ezret egy ellen, hogy nem is adnak. A kétszerkettő bizonyosságával állíthatjuk tehát, hogy a

a főpapság ellenük van.

(esküjénél fogva); az alopapságnak pedig hatalma nincs.

Az egyházon kívül állók közbelépése a „fimo Danaos“ szerinti problematikus, az erdélyrészi örmény kath. papság sorakoztatása és Róma elé járulása pusztá teória, végén az elmaradhatatlan „non possumus“-szal.

Egyelőre egyetlen, de hatalmas szövetségünk a sajtó. Ma még csak itt van tere a rátermettségnek és a nagy ügy iránti lelkesedésnek.

Ez ama teorenum, ahol protestáns testvéreinket is szívesen látjuk. Mindama nagyjaink

pedig, akik már „célit értek“, csak hadd üljenek foteljeikben. Ha majd ráértünk, kifaragjuk vonásaikat a sétatotunk fogantyujára, vagy a tájtékpáncra. Eladdig

csináljunk közvéleményt.

Nem túl nagy feladat, mert szent és igaz ügyért harcolni mindig könnyű, édes és eredményes. Ha a közvélemény a miénk — nyertünk. Eljövén ugyanis az idők teljessége, az állam elé lépünk, s hátunk mögött egy becsületes uton szerzett, jó és általános érvényű felfogással, közvéleménnyel, így fogunk szólni a legnagyobb és leghatalmasabb Urhoz az A-lanhoz:

— Uram! Mi huszezen vagyunk. Mindnyájan tanult, művelt emberek, akik erkölcsi és tudományos tőkénk után élünk. Ma midőn a nemzetünket elsősorban fenntartó középosztály oly roppant mennyiségű vért vesztett, állj melénk és

engedd meg, hogy mi — huszezen — házasságot köthessünk!

Add meg és véd meg ezt a jogot! Mi, katolikus papok, Neked, a Nemzeti Államnak, hálásak leszünk.

Mit gondolnak polgártársaink? Inyére lemond-e az államfenntartó erőnek huszezer házasság... és a magyar nemzeti eszmének huszezer lekötözött harcosa és expoziturája a háromhalmos és négyfolyamú haza határain belül — a háború után, a nemzeti érvényesülni akarás zenithjén?

Ezrek és jők felfogása szerint: ha őnmaga nem kínálna magát, drága pénzen kellene megvenni.

Ujabb rendelet a felmentések revíziójáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A honvédelmi miniszter leiratot intézett a város katonügyi hatóságához, melyben hivatkozással a felmentési eljárással összefüggő nagy munkatorlásra és az ezzel kapcsolatos kisebb sérelmekre, újra hangsúlyozza azokat a szabályokat, melyeket a felmentés körül figyelembe kell venni.

A legtöbb panasz abból eredt, hogy egyes katonai hatóságok figyelmen kívül hagyták a honv. miniszter ama rendeletét, mely szerint az dőlegesen felmentett egyének felmentése általában meghosszabbítottnak tekintendő.

Erre nézve az az általános szabály, hogy a honv. miniszternek 1. évi július 26-én kelt 15750. ekt. 4. sz. rendelete értelmében a revízió névjegyzékbe felvett, időlegesen már felmentve volt egyének felmentése, ha időközben felmentésük hatályon kívül nem helyeztetett, — a revízió egész tartamára, vagyis amíg rájuk nézve döntés nem történik — meghosszabbítottnak tekintendő.

E meghosszabbítási engedélyek a katonai hatóság egyidejű értesítése mellett a felmentési igazolványra rávezetendők.

Azok számára, kik új felmentés iránti kérelmüket a revízió névjegyzékbe szerkesztésének idejében adták elő, a július 31-ig adott bevárás engedély a 15650 ekt. 4. sz. rendelet értelmében szeptember hó 31-ig meghosszabbítható.

A járási főszolgabírók és a városi polgármesterek jogosítva vannak oly esetekben, midőn egyes behívások az érvényben levő rende-

letek vagy bevárás engedélyek figyelmen kívül hagyása következtében történtek, az illető egyén bevonulását mindeddig saját felelősségükre függeszték fel, amíg a tényállás a katonai hatósággal tisztázott.

Aradi pékek a polgármesternél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta már az Aradi Közlöny, hogy az aradi sütőiparosok mozgalmat indítottak a kenyérrák felemelésére. A közélmelési bizottsághoz intézett beadványukban a kenyér árának 50 fillérről 60 fillerre való felemelését kérték, hivatkozva a túl magas munkabérrre, a tüzifa horribilis árára, a nehéz megélhetési viszonyokra.

Kérelmüket a közélmelési bizottság nem tette magáévá, kimutatva annak jogosulatlan-ságát.

Ennek a következtetéseképpen ma megjelent Varjassy Lajos polgármesternél az aradi sütőiparosok 9 tagból álló küldöttsége, Fischer Józseffel és Spitéler Rudolfal az élén. A küldöttség vezetői hangsúlyozták ama kérelmük jogosságát, hogy a kenyér ára 60 fillerre emeltesse, kérték is a polgármestert ennek mielőbbi keresztülvételére. Kérésük indoklására az említett beadványban felsoroltakat hozták fel: a megélhetési viszonyokat, a munkabérek, az anyag és tüzelőfa árának magasságát, melyek ellensúlyozásának elmulasztása könnyen arra vezethetne, hogy kénytelenek lesznek a kenyérsütést beszüntetni. Adatokat szereztek be több vidéki városból e kérdésre vonatkozólag, mely adatokból kitűnik, hogy más vidéki városokban szintén 60 fillérben van megállapítva a kenyér kilogrammonkénti ára. Ezenfelül kimutatta a küldöttség, hogy az aradi közönség 90 százaléknak 90 fillérbe kerül egy kiló kenyér, amennyiben otthon süti meg a kenyeret, felhasználva a hatóságtól kapott lisztadagokat, mely pedig 2 rész nullás- és csak egy rész kenyérlisztból áll. Szerintük a közönség ama része, amely a sütőtől szerzi be kenyér szükségletét, — anyagi tekintetben még úgy is előnyösebb járna, ha 60 fillér lenne a kenyér ára, mint a közönség másik része. Tehát a fogyasztó közönség érdekében is kéri a beadványban és a mostszóbelileg előadottak akceptálását.

A polgármester válaszában elismerte a sütők kérésének némi tekintetben a jogosultságát és kijelentette, hogy igyekezni is fog a bajokat szanálni. A bajok orvoslása azonban — a polgármester szerint — nem történhetik a közönség rovására. — Felhívta a küldöttséget, hogy keddig nyujtsanak be egy újabb beadványt, melyet beható tárgyalás alá fognak venni. A sütők helyzetének javítását olyan módon, hogy a kenyérrák emeltesenek fel, nem pártfogolja, azonban lehetővé igyekszik majd tenni, hogy a liszt ára szállíttassék le néhány fillérrel és bizonyos tüzelőfa kvantumot fog a város a sütők rendelkezésére bocsátani.

Aradi repülőtiszt izgalmas légi harca.

(Repülő-párbaj kétezer méter magasan.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Izgalmas légi párbajt vívott egy olasz repülővel Pálmay Károly tüzérhadnagy, dr. Pálmay Lajos aradi közjegyző fia, aki most rövid szabadságát tölti itthon. Pálmay Károly, akkor még zászlós, e hónap 8-án az olasz fronton felszállt és harcba elegendett egy ellenséges repülővel. Légi párbajáról az Aradi Közlöny munkatársa előtt ezeket mondta:

— Augusztus 7-én parancsot kaptam a Gruppen-Kommandótól, hogy másnap reggel 5 órakor jelentkezem Santa Lucian a Flieger-Abteilung automobiljánál, utazzom a repülőterre, repüljek fel és a 13. centiméteres ágyúteget löjjem be Lujcora, mely falu 16 kilométernyire van az olasz front mögött. Másnap reggel elutaztam az autóval a kijelölt helyre, jelentkeztem Kavala kapitánynál, átvettem a térképeket és az utasításokat. Dél előtt körülbelül fél 9 órakor beültem egy Albatrosz-biplánba. A pilótám Tóth szakaszvezető volt.

— Meglehető jó idő volt, amikor felszálltunk. Fél óra alatt Lujco felett voltunk és a következő fél óra alatt színes rakéta jelzéssel belőttem az üteget. Egyszerre észrevettem, hogy mögöttem egy Japor-rendszerű repülőgép gépfegyverrel lő rám. Hátra vágtam a pilótámat, aki szintén észrevette az ellenséges gépet és nagyon dühös arcot mutatott. Azonnal baloldali kanyarodással lefelé kezdtünk bukni. Beigazítottam a géppuskámat és hátrafelé fordulva kezdtem löni a Japor-gépet. Az első szalag átment a gépen, behúztam a második szalagot, vagy 80 lövést leadtam simán, ekkor a szalag megakadt. Egyet húztam a gépen, még egynéhány lövést adtam, de ekkor a géppuska megállt és nem tudtam megigazítani. Elővettem pisztolyomat és ekrazit-golyóra töl-

töttem. De nem tudtam vele löni, mert el volt romolva. Minden fegyver nélkül maradtunk a gépen.

Amikor az ellenséges repülő ezt észrevette, közelebb szállt hozzánk, gépfegyverével belélt a motorunkba s a gépünk megállt. Ekkor 3000 méter magasságban körülbelül 15 kilométernyire voltunk az ellenséges vonal mögött. Nem volt mit cselekednünk, tehát megkezdődött lefelé a siklórepülés. Egyenesen ereszkedtünk lefelé, mert mindenáron el akartuk érni a mi vonalainkat. Az ellenséges repülő folyton feltűnt és folyton lőtt a gépfegyverével. Egy-két perc alatt legnagyobb örömeinkre elértük a saját vonalunkat. Ekkor körülbelül 80—100 méter magasan voltunk. A pilótám alkalmas helyet keresett, hogy leszállhassunk. Tolmáin mellett talált is egy drótsóvénnyel bekerített térséget. Itt akart kikötni.

Az ellenséges repülő közben szétlőtt egy drótot, amely a magassági kormányhoz vezetett. A gép felbillent, valószínűleg a kifolyó benzintől meggyulladt és égni kezdett. Amikor a föld felett körülbelül 10—12 méternyi magasságban voltunk, a gép oldalra billent. A pilóta kiugrott s rögtön utána én is kiugrottam. Azonnal szaladni kezdtünk, nehogy az égő gép ránkzuhanjon. A pilóta könnyebben megsérült, én a lábamon csontzúzódást szenvedtem. Az égő gépet hamarosan sikerült eloltanunk és átadtuk az állomásparancsnokságnak. Kocsit kerítettem és visszatértem az ütegállásomba, ahonnan telefonon megtettem jelentésemet.

A vitéz repülőtiszt ezért az izgalmas párbajáért kis ezüst érméhez megkapta az ezüst pántot.

Vendéglősök az olcsó menürendszerrel.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

A közlelmezési miniszter legközelebb rendeletet ad ki, amelyben véget vet a vendéglői árak mai rendszertelen hullámzásának. A rendelet az összes vendéglőkben kötelezővé teszi az olcsó menü-rendszert. A legolcsóbb menü három korona, a legdrágább pedig hat korona lesz, a vendéglők különböző kategóriái szerint. Eltörlik a hustalan napot és ellenzik az ételadagok nagyságát is.

A vendéglői étkezés új rendszere tárgyában ma kérdést intéztünk több nagy étterem tulajdonosához.

A Duna-palota ő

igazgatója, Maxenhics Ottó a következőket mondotta:

— Én is jelen voltam azon az értekezleten, amelyet a Közlelmezési Hivatal e tárgyban összehívott. Az olcsó 3—6 koronás menü-rendszer déli 12—3 óráig s esti 6 órától fél 10-ig kötelező lesz. A menüben lévő ételeket a la carte is szabad majd felszolgálni nagyobb adagokban, körülbelül a mai árakért. Az étlapon csakis kétféle husétel szerepelhet.

— Én a magam részéről helyeslem az új rendszert, mert ezáltal a kisemberek is hozzájuthatnak a rendes vendéglői koszthoz. A vendéglősök meg is találják majd a számításukat feltéve, ha a Közlelmezési Hivatal beváltja azt, amit garantált, hogy t. i. a központok útján olcsóbb élelmiszerhez juttatja a vendéglősöket.

A vendéglősök tehát nem lesznek kénytelenek túlfizetni a maximális árakat. Ha azonban ez a rendelet előbb lépne életbe, mielőtt még a vendéglősök olcsóbb élelmiszerekkel el volnának látva, akkor sokan kénytelenek lennének bezárni üzleteiket.

Az Astoria-szálló

igazgatója így nyilatkozott:

— Képtelenség hat koronáért a mai értelemben vett menüt adni. Mert a menü alatt, ugy-e bár, levest, rendes előételt, húst, főzeléket, tésztát, gyümölcsöt vagy sajtot ért az ember. Egyszerű ebédet ki lehet állítani ezért a pénzért is. Az új rendszer mellett a nagy, előkelő éttermek nem tudják a mai nivót fentartani. Mi más anyaggal, nagyobb rezsivel dolgozunk, mint pld. egy hetedik kerületi vendéglős. Nálunk pld. csak a főszakács fizetése 10-12 ezer korona. Ismétlem, az előkelő éttermeket lehetetlen helyzet elé állítja majd az új rendszer.

A Gambinus nagyvendéglő

tulajdonosa, Oláh Gyáriás Mihály a következőket mondotta:

— Mielőtt érdemleges véleményt mondanánk, be kell várnunk a rendeletet, mert nem valószínű, hogy esetleges egyszerűsítő rendszabályai kedvezőek lesznek reánk nézve. A mai helyzetben ugyanis a nagy és gazdag étlapra jelentékenyen ráfizetünk. Mi ugyan éppen emelni készültünk az árakat s ennek indokait részletesen kifejtettük azokban a felterjesztésekben, amelyeket a legutóbbi vendéglős-kongresszuson a kormányhoz intéztünk.

— A vendéglősök helyzete iránt legnagyobb a hivatalos fórumok közönye és szinte bihetetlenül hangzik a közönség számára, hogy a vendéglősök még súlyosabban megérzik a nagy termelők spekulációjának hátrányait és a piaci uzsorát, mint a közönség. A maximális árak dacára például két koronájával és még drágábban kell megfizetnünk a burgonyát és még hálával kell fogadnunk, ha egyáltalán kapunk árut. Ha maximális áron elég árut tudnánk kapni, akkor is elfeljebb ha kiadásaink fedezetét találnók meg, hiszen például a paradicsomban tizenötszörös az árdrágulás s ezzel szemben a vendéglői ételek átlagos drágulása aránytalanul csekély.

Budapestre költözik az udvar

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

A budai várpalotában már hosszú hetek óta serény munka folyt, hogy az udvart, amely az ősszel néhány hónapi tartózkodásra Budapestre költözködik, fejedelmi pompa és kényelem fogadja. Végre, úgy látszik, beteljesedik a magyarok régi vágya, hogy koronás királya megossza állandó lakóhelyét Bécs és Budapest között.

Most, hogy Szent István-napján őfelsége egy napot a fővárosban töltött, bemutatják neki a palota átalakításának terveit, amelyek megnyerték tetszését és csak itt-ott tett változtatásokat. A király alaposan megszemlélte a rezidenciát, noha rengeteg dolga volt: miniszterválságot intézett el, résztvett az ünnepi körmenetben, járt Gödöllőn, meghallgatta a harctéri jelentéseket, beszélt Béccsel és személyesen intézkedett az udvar Budapestre való költözködésének előkészítéséről. Különös gondot tekintette meg azt a munkát, amelyet néhai Ferenc József lakóosztályán végeztek, mert Zita királyné fog ezekben a pompás helyiségekben lakni.

Érdeklődünk az udvarnagyi hivatalban, mikorra várható a királyi család Budapestre való költözködése s ezt a választ kaptuk:

— Az eddigi megállapodás szerint októberben, vagy november első felében jön az udvar a magyar fővárosba. Az átköltözéshez már minden előkészület megtörtént és pedig őfelsége egyenes utasításai alapján. Hogy meddig maradjon az udvar Budapesten, még nem lehet tudni, de valószínű, hogy több hónapig.

A király a múlt hétfőn Gödöllőn is intézkedett, hogy a kastélyt hozzák olyan rendbe, hogy minden percben készen legyen az uralkodó-család befogadására.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órakor

Százezer embert vesztek az olaszok.

Köln. A Kölnische Zeitungnak jelentik az Isonzó frontról: Kadorna 120 órán keresztül vezetett sűrű tömegeket a Karszt fensíkon a legsúlyosabb pengőtűz alatt álló osztrák-magyar állások ellen. De a nyolcszoros túlerő sem volt képes arra, hogy a legkisebb eredményt is elérje. Az olasz gyalogság ötven százaléka lett áldozata a rettenetes harcoknak. Az első harci napokban az olaszok vesztesége hozzávetőleges becslés szerint százezer halott és sebesült volt.

Zürich. A Secolo katonai kritikusa annak a véleményének ad kifejezést, hogy a központi hatalmak meglepő elkészültsége a nyugati hatalmak offenzívájával szemben, valószínűvé teszi, hogy a döntés újabb halasztást szenved, a az a következménye, hogy a szövetségesek összes fontos határozatait meg kell változtatni.

Budapest. A ajtóhadiszállásról jelentik este: Ma az ellenség támadó tevékenysége aránylag csekély volt.

Érdekes birtokper az aradi törvényszéken.

(175 ezer korona követelés egy fogorvos ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

E hó 28-án rendkívül érdekes pörben hirdeti ki az ítéletet az aradi polgári törvényszék. Ez a pör is annak a bizonyítéka, hogy mennyire ésszerű dolog most házak, földek általában ingatlanok adás-vételével foglalkozni, mindaddig, amíg az ingatlanok után való kereslet ilyen mértéket ölt, mint az utóbbi egy év alatt.

A pörben Verzár Béla csanádmezei birtokos a felperes, Székely Inigó dr. aradi fogorvos pedig az alperes. Verzár Béla százhetvenötezer korona és járuléka iránt indított pert Székely Inigó ellen. Nehány évvel ezelőtt Székely Inigó dr. és Verzár Béla megállapodtak abban, hogy a Székely dr. tulajdonában volt, a csanádmezei Kaszaper-pusztta szomszédságában lévő ötszázötvenhét kis-hold területű birtok hasznából és esetleg bekövetkezendő kárából egyenlő arányban részesednek. Ezt a rendkívül prima földbirtokot ugyanis Székely dr. vásárolta négyszáznyolcvanezer koronaért és megbizta Verzár Bélát, aki szakképzett gazda, hogy a nagy földbirtokot kezelje s az elérendő gazdasági hasznából egyforma mértékben fognak részesedni. Verzár Béla meg is kezdte működését a birtokon, amely az első esztendőben igen szép hasznot produkált, mert jó termés volt, azonkívül pedig Verzár gazdálkodói tapasztalatait érvényesítette a birtok kezelésénél.

Időközben kitört a háború és Verzár Bélának hadba kellett vonulni. Székely Inigó dr. nem értett annyira a gazdálkodáshoz, hogy vállalhatta volna ennek a birtoknak a kezelését, azonkívül megfelelő idővel sem rendelkezett és ezért áruba bocsátotta a pusztát kis-holdankint ezernégyszáz koronaért, vagyis összesen nyolcszázhuszonezer korona vételárért. A vevő az Aradi Ingatlanforgalmi Bank. Ha Székely dr. mostanig várhatott volna a birtok eladásával, akkor ma már kis holdankint három-négyezer koronát is megkaphatott volna, mert Csanádmezeje egyes részein az olyan prima föld, mint a kaszaperi, ma már kis-holdankint három-négyezer koronaért kerül eladásra.

Székely dr.-nak azonban a kényszerítő körülmények folytán el kellett adni az ingatlant anélkül, hogy a vagyonkezelő Verzár Béla beleegyezését, vagy véleményét kikérhette volna, mert Verzár a harctéren teljesített szolgálatot. Két évi katonáskodás után Verzár Béla néhány hónappal ezelőtt hazaérkezett és csodálkozva értesült a kaszaperi birtok elárulásáról. Azonnal felkereste Székely Inigó dr-t és emlékeztette a közöttük kötött szerződés ama részére, amely szerint a birtokon elérendő hasznából egyenlő mértékben részesülnek Székely dr. erre azt felelte, hogy a szerződés nem tesz említést az ingatlan esetleges eladásáról és Verzár voltaképpen csak a birtok terméshozamából előálló haszon fele illetné meg, az eladás következtében elért nyereség azonban teljes összegében Székely Inigó dr.-é.

Verzár nem osztotta Székely dr. véleményét és azt hangoztatta, hogy a vételár többletnek, a háromszázötvenezer koronának fele, vagyis százhetvenötezer koronának a fele, vagyis százhetvenötezer korona őt jogosan megilleti. Mivel a felek között békés megállapodás nem jött létre, Verzár Béla százhetvenötezer korona erejéig pert indított az aradi polgári törvényszéken, amely már letárgyalta az ügyet és e hó 28-án ítéletet is mond.

Aradon minden élelmiszer kapható.

(Különös éjjeli látogató két aradi spájzban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Kasza—Ilona—Sarló—Nagy Sándor és Thököl-utca egyszerű lakóit Exterde Kálmán báróval, a közélmelési hivatal vezetőjével együtt szeretnénk elvezetni abba a három aradi spájzba, amelyben durva kezek az éjszaka rettenetes pusztítást okoztak és amelyekben a háziasszonyok mégse keseregnek úgy, mint Márius Karthágó romjain. A Kasza—Ilona és a többi poros utcák lakóit Exterde báróval együtt azért szeretnénk felvonultatni a vasuti

katasztrófa képét mutatva két utcára, mert ezek a kis emberek a közélmelési báróval egyetemben, szünet nélkül azt hangoztatják, hogy Aradon nincs elég ennivaló, hogy az emberek üres kézzel térnek haza a piacról és télire semmit sem lehet előzárni.

Tisztelettel kétségbe kell vonni egyes állításukat, mert három aradi urcsalád spájzában található közélmelési látványosság (amely karképnek is nevezhető), azt igazolja, hogy Aradon mindent lehet kapni és az illetékesek el tudják magukat látni a családok életmódjában — csak pénz legyen. Ezt dokumentálja az a panasz, amelyet ma vettek fel az aradi rendőrségen. A panaszos aradi előkelő családok, akik szomszédságban laknak és akikkel teljesen egyenlő gonosz tréfát engedtek meg maguknak valami rosszanéjű, de jó gyomru társaság tagjai.

A három család azt panaszolja, hogy az éjszaka ismeretlen garmandok behatoltak éléskamrájukba és ott előbb tonkig teleítették magukat, majd pedig mindent összevontak. Hogy a házbeliek nem ébredtek fel a rombolás zajára, az azt látszik igazolni, hogy az ilyen fajta betörésben speciális gyakorlattal bíró egyének valószínűleg vastag keztyűs kézzel dolgoztak, vagy pedig valami gummiköpennyel burkolták körül a befőttes üvegeket és ez zajtalanra tette működésüket.

A családok kára egyenként megközelíti az ezeröttszáz koronát, mert a következő inesiklandó élelmiszereket semmisítették meg a gonosz kezek:

Százharminc üveg paradicsom, harminc üveg barack lekvár, negyvenkét üveg kajszin, százharminc üveg ringlő, tizenkét üveg cukrozott füge, nyolevan üveg kandirozott szilva, ötven doboz szardínia, kileneven üveg kovászos uborka, több száz üveg zöld paszuly hatvankét üveg cukorborsó, ötven üveg birsalma befőtt, nyolevan üveg dinnye, hetven üveg dió befőtt, kétszáz üveg cseresznye, háromszáz megy, hatvan üveg szeder.

Az üvegeket úgy összetörték, hogy azok szilánkjai belefuródtak a drága gyümölcsök gyöngé husába és kiomló szirupvérük teljesen összefolyt egymással. A három éléskamra úgy néz ki, mintha valamely negyvenkettes ágyú lövedékei találtak volna, mintha a technika minden vívmányával felépített lövészárak volna,

A leégett Szaloniki.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny megírta, hogy Szaloniki egyik városnegyede teljesen leégett. Rendkívül súlyosan érte a katasztrófa a Gettót és annak igen nagyszámu lakosságát.

Szalonikinek százharmincezer főnyi lakossága van, ennek több, mint fele zsidó és a kereskedelemnek háromnegyed része az ő kezükben van. A kikötőben ők a munkások és szombaton a hajók sem nem rakodhatnak be, sem ki, mert a munkások nem dolgoznak. Szalonikiben a hordár, a suszter, a kőműves és a gyári munkás mind zsidó. Érdekes helyi jelenség, hogy a templomban istentisztelet alkalmával külön imát mondanak a tűz és a dögvész ellen. A tűztől azonban jobban félnek, mint az ntóbbtól. A várost ugyanis már többször pusztította el nagy tűzveszedelem és minden alkalommal igen értékes könyvek lettek a lángok martalékává. Ezért állnak mindig a szalonikii zsidók a tűztől.

Rendkívül jellemző a szalonikii templomokat a márványpadló. Az ülések elmozdíthatók a helyükről. A Sziciliából bevándoroltak pompás

bíborvörös karszékeket állítanak fel maguknak, amelyek gazdagon ki vannak arannyal verve. Az elhelyezkedésnek ez a módja azt bizonyítja, hogy ezek az emberek épp úgy, mint a perzsák még nem régen a földön guggolva végezték imáikat. A nők sűrű ráccsal elkerített karzatokon foglalnak helyet és ezek a karzatok éppen olyanok mint a cellák, amelyeket a kairói színházakban lehet látni, amelyekben a háremek szépségei nézik végig az előadást. Azonban egyáltalában nem lehet azt mondani, hogy ezek az intézkedések a nagy tömeg erkölcsét valamivel megjavítanák, sőt ellenkezőleg. A szalonikii gazdag zsidóasszonyoknak nincs valami jó hírük éppen úgy, mint szegényebb nővéreiknek sincs.

Rendkívül érdekes a Gettónak a története. Mikor 1866-ban Sabbatai Zevi elcavarta a keleti zsidók fejét azzal, hogy prófétának mondotta magát és népének felszabadítását prédikálta és az Oldenburgi herceg Spinozához, a nagy hollandi bölcészhez fordult azzal a kérdéssel, hogy erről a Messiásról szolgáltatson neki adatokat, a szalonikii zsidók különösen behódoltak neki és egy nagy részük áttért az izlámra. Külsejükre nézve törökökké váltak és

még ma is kétszázötven olyan családot ismernek Szalonikiben, akiket áttérteknek neveznek. Ezek már nem tartják meg a szombatot, de csak nyilvánosan nem, otthon azonban titokban még mindig zsidók, ennek a vallásnak szertartásai szerint élnek. Nem házasodnak török családokba, mert ezek nem becslik valami sokra a konvertitákat. Igen sokan még ma is héberül beszélnek, sőt van olyan család is, amelynek minden tagja zsidó iskolákban tanít. Annyi bizonyos, hogy egész a mai napig nem mozdultak ki a Gettóból, annak öt lakói közé számítják magukat, azonban különösen az Olaszországból bevándorolt arisztokrata zsidó családok mozgalmat indítottak, hogy ezeket a hűleneket kiteleptsék. A szalonikii Gettó ugyanis abban tér el az európai városok zsidó negyedeitől, hogy abban a legmodernebbul épített paloták állanak, amelyeknek belsei vetekednek egy-egy kisebb fajta muzeummal, annyi kincset rejtenek. A Gettó eme nevezetes városnak legrendezettebb része és ha most a tűz mégis elpusztította, az annak tulajdonítható, hogy keleti szokás szerint a házak legnagyobb része fafalakkal épül, ami könnyen válik a tűz martalékává.

amelyben élettelenül hevernek a téli offenzíva gyomrotvédő hőse katonái: a befőttes üvegek.

A rendőrség természetesen megindította a nyomozást az „idegen ingó vagyon rongálói”

ellen. A tettesek valószínűleg kézre fognak kerülni, ha a közönség köréből segítségére lesznek a nyomozó közegeknek és elárulják, hogy kik ma Aradon — a legedesebb száju emberek.

Betörő ál-hadnagy.

(Egy aradi szálloda fosztogatója.)

— Az Aradi Közlöny tudóstójától. —

Az Aradi Közlöny hírt adott arról a vakmerő betörésről, amely a vasuti állomás közelében levő Vaspálya-szállodában történt. Az Aradi Közlöny tudóstójának sikerült újabb részleteket megtudnia, amelyek az egyszerűnek látszó szállodai betörést szenzációssá teszik. A rendőrség már nyomában van a vakmerő tettesnek, aki tiszt egyenruhában követte el a betörést, de valószínűnek látszik, hogy a betörő nem tiszt, hanem csak felhasználta a tiszt egyenruhát, hogy annál könnyebben megközelíthesse áldozatait és elterelje magáról a gyanút. Tudóstónk az alábbi részleteket tudta meg:

Néhány nappal ezelőtt alacsony termetű, sovány, beesett arcú hadnagy szállt meg a szállóban. A hadnagy repülőtisztijelvényt viselt. Szabályszerűen kitöltötte a bejelentő lapot és eltávozott. Este két nővel jelent meg a szálloda éttermében, ahol egy vidéki marhakereskedő vacsorált. A két nő mindenáron ismeretséget akart kötni a kereskedővel, aki azonban a legkibívőbb pillantásokra serh reagált. A kereskedő hamarosan fizetett és felment az emeleten lévő 21. számú szobájába. A hadnagy nemsokára kiment a szálloda portásához, megkérdezte, melyik szobába szállt a kereskedő, s amikor megtudta, kivette a szomszédos 20. számú szobát. A két nő pedig eltávozott.

Reggelre kelve a kereskedő észrevette, hogy cipője, utazó táskája és több száz koronát érő aranyórája és lánc hiányzik. Pénztárcáját, amely 24 ezer koronát tartalmazott, letekvés előtt óvatosságból az ágybetét alá tette, s ott meg is találta. A kereskedő jelentést tett a rendőrségen, ahonnai azonnal detektívek mentek ki a szállóba.

A detektívek megállapították, hogy a 21. számú szoba ajtaja belülről be volt zárva, az udvarra nyíló ablak azonban éjszaka nyitva volt. A tolvaj a 20. és 21. számú szobák ablakai között levő udvari épület tetején egész kényelmesen átmehetett a kereskedő szobájába s ugyanazon az uton tért vissza.

A szálloda portása előadta, hogy reggel, amikor a hadnagy ruháját tisztogatni akarta, a 20. számú szoba üres volt. A hadnagy tehát a hajnali órákban keréket oldott. A detektívek keresni kezdték a bejelentő lapot, de nem találták. Bizonyos, hogy a hadnagy elvitte, amikor észrevétlenül távozott a szállodából.

A portás, amikor a detektívek felelősségre vonták, azzal védekezett, hogy ő nem tartózkodhatik mindig a fülkéjében, neki dolga is van a szállóban, s bizonyosan, akkor vitte el a hadnagy a bejelentő lapot, amikor ő nem volt a fülkében.

A detektívek tovább nyomozva megállapították, hogy a hadnagy egy nőnek egy fehér kabátot, egy másiknak pedig ébresztő órát adott el. Telefonon megkérdezték a rendőrség büntügyi osztályát, hogy tettek-e feljelentést egy fehér női kabát és egy ébresztő-óra ellopása ügyében? A büntügyi osztálynál tényleg tettek feljelentést, s itt már megállapították, hogy a tettes éjszaka földszinti nyitott ablakon nyult be és így emelte el a holmikat.

Gyanús az a körülmény, hogy a hadnagy éppen a Vaspálya-szállodában szállt meg, holott a város bármely más szállodájában is kapott volna lakást. Ebből a körülményből a detektívek azt a következtetést vonták le, hogy a hadnagy nem is hadnagy, hanem szélhámos, akinek oka volt a város középpontjától távol fekvő szállodában megszállni. Az ál-hadnagyot, aki a korzón is gyakran mutatkozott, most mindenfelé keresik.

Egymillióhatszáz ezer korona nyugdíjhátralék.

(Ügyvédek háborus nyomora.)

Saját tudóstónk telefonjelentése

A nevezetes alkotások között, amelyekkel Vázsonyi Vilmos dr. igazságügyminiszterségének rövid idejét emlékezetessé tette, szerepel az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet háborus segélye is. A kérdés széles köröket érint közvetlenül. Ezrével vonultak hadba az ügyvédek s hozzátartozóik itthon nemhogy nyugdíj-járulék fizetésére képesek lennének, hanem ellenkezően rászorultak a kamarák és a nyugdíjintézet segítségére is. Az igazságügyminiszter elhatározása így a legnagyobb iótétemény, mert leveszi az ügyvédek válláról a háboru alatt hatalmas összegre fölszaporodott nyugdíjhátralék terhét és elhárítja róluk a nyugdíjhátralékok meg nem fizetésével járó alapszabályszerű veszedelmet. Abból, amennyi Vázsonyi szándékairól nyilvánosságra jutott, nem tűnt ki, hogy milyen formáját tervezi a nyugdíjintézet háborus fölsegítésének. Fővárosi tudóstónk kérdést intézett Stern Sámuel dr.-hoz, az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet titkárához, aki a következő információt adta:

— Valószínű, hogy annak a tervnek a válság-válásáról van szó, amelyet már Balogh Jenő igazságügyminisztersége alatt vetettünk fel. A terv megvalósítását addig húzták-halogatták míg a politikai helyzetben elkövetkezett fordulat megakasztotta. Közvetlenül eltávozása előtt Balogh Jenő átmeneti segítséget ajánlott föl, ez azonban nem konvenált nekünk. Vázsonyi Vilmos, aki annyi szeretettel és annyi hozzáértséssel karolta fel az ügyvédség dolgát, nyomban fölvette a tárgyalások fonalát ott, ahol azok hivatali elődje alatt elszakadtak, elfogadja és bizonyos garanciákkal a pénzügyminiszterrel is elfogadtatta a nyugdíjintézet háborus fölsegítésének azt a módját, amelyet a nyugdíjintézet vezetősége ajánlott: a tervezet fölmenti az ügyvédek a nyugdíj-járulékok megfizetésének kötelezettsége alól. A nyugdíjhátralékok összege 1.600.000 koronára rug. A terv szerint ebből a hatalmas összegből 400.000 koronát az Országos Hadsegélyző Bizottság fizetne ki azonnal, 584.000 koronát az állam vállalva magára, úgy hogy a költségvetés terhére nyolc éven keresztül félévenként 36.500 koronát utalának ki a nyugdíjintézet számára, a fennmaradó összeget pedig a kamarák törlesztésnek tizenöt éven át tagjaik tartozásának arányában nyolc éven keresztül hat százalékkal, a további

hét éven keresztül pedig öt százalékos annuitással.

A volt igazságügyminiszter az ügyvédek iránt való hajlandóságában nem állt meg ennél az intézkedésnél, hanem fölkarolta a háboruban megrokkant és egzisztenciájában veszélyeztetett ügyvédek érdekeit is.

Gyöngyösi tüzkárosultaknak sincs kivétel.

Saját tudóstónk telefonjelentése.

Budapest utcáin tegnap délelőtt nagy fel-tűnést keltett kétszáz, ünneplő feketébe öltözött magyar ember, akik csizmában, dolmányban mentek végig a keleti pályaudvarról a Rákóczi-úton és a Belváros utcáin ösztakállu polgármesterük vezetésével. Gyöngyösi polgárok-ból állott a menet. Szomorú arcok nézték a büszke pesti palotákat és amikor a kiváncsi közönség megkérdezte a busz magvarokat, hogy mi járatban vannak, ezek nem sok kedvvel felelték:

— Gyöngyösi tüzkárosultak vagyunk, kenyeret gyűttünk kérni.

A kétszáz szimmagyar ember elment az Országos Közélelmezési Hivatalba Hadik János gróf miniszterhez, akinek a küldöttség által képviselt gyöngyösi tüzkárosultak kérelmét Kemény János polgármester terjesztette elő. Röviden az volt a kérelmük: engedje meg nekik, hogy egész Hevesmegye területén gabonát vásárolhassanak.

Hadik gróf nagy jóakarattal fogadta a deputációt. Szeretett volna cselekedni az érdeklükben, hiszen a királytól kezdve az egész ország népe adakozó szívvél volt a szerencsétlenek iránt, amikor a szépen fejlődő Gyöngyös egy éjszakán át elpusztult a tűzvészben. Mégis a háborus szükség parancsolta elvek következtében kénytelen volt megtagadni Hadik János a kérés teljesítését. Egyrészt, mert meg kell akadályozni az ország érdekében, hogy a gabonát összevásárolják, vagy hogy egyesek, a kik külön engedéllyel vásárolnának, csakhogy gabonát kapjanak, a maximális árnál nagyobb árat fizessenek, főképpen pedig azért, mert a legjobb szándék mellett is számolni kell egyesek önzésével, hogy a mindenképpen egyenlő arányban megillető résznél nagyobb mennyiséget szerez be és ezzel a köztiogyasztás érdekét súlyosan érinti. Megígérte ellenben a közlelmezési miniszter, hogy a Haditermény útján gondoskodni fog arról, hogy Gyöngyös polgársága a telemtelt kvótájú gabonát kapja meg, hogy megfelelő mennyiségű gabona szállítsásuk a tűzpusztította városba és a gyöngyösiéik addig is, míg felépül, téli szállásuk és ura ott-nont teremthetnek családjuknak, kenyérhez, illetőleg gabonához jussanak.

A kétszáz gyöngyösi polgár a miniszter szavait tudomásul vette. Dolgavégezetlenül távoztak a Deák Ferenc-utcai hotelépülethől, mert hiába pusztult el városuk, a közlelmezés tel-tetésben egyenlő elbánás alá kell, hogy jussanak az ország többi polgáraival.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* „Virágos volt a osákótok” cím alatt igen megható, szívhez szóló dalt szerzett Molnár Ferenc Budapesten. Az ügyesen megírt szöveg is Molnár munkája. A dalmű 2 korona előzetes beküldése ellenében kapható szerző-nél: Molnár Ferenc Budapest, VII. Rottenbiller u. 4a. 111. e. 28.

Értéktelen olasz sikerek.

— Seldi tudósítók telefonjelentése.

Isonzói front, augusztus 24. Az isonzói csata harmadik és negyedik napja világosan mutatja, hogy az olasz offenzíva, a melyben legalább negyven hadosztály vesz részt, főként a Vrh-vidék ellen irányult. A titáni küzdelemben amelyet még soha felül nem mult tűzérési tűz is támogat, kora reggeltől késő estig egyik elengedő hadosztály a másik után tódul rohamra a Karszton levő állásaink ellen, amelyek azonban rendíthetetlenül hártják el a tömegek rázuulását. Legerősebbek a támadások a két szárnyon: a Fajti-Hrb—Kosztanjevica- és a Medeazza—San Giovanni-szakaszon. Vezérkari jelentésünk megállapítja, hogy a csata harmadik napja is nekünk kedvezett.

A tizedik isonzói offenzíva után a Karszfensikó élvő vonalunk Fajti-Hrbtől Kosztanjevican át húzódott dél irányban, azután délnyugatnak fordult Szeio és Medeazza közt Koritén keresztül, majd ismét dél felé haladt Medeazzától és San Giovanniól nyugatra egészen a tengerpartig. Az egész vonal hossza tizenkét kilométer. Az olaszok a csata második napján elfoglalták Szeio község romjait s ezzel körülbelül egy kilométer mélységben tért nyertek. Mindössze annyi változás történt a Karszfensikón húzódó frontunkon.

Az offenzíva harmadik napján már tisztán látszott az ellenségnek az a törekvése, hogy a fensikón mindkét szárnyunkat átkarolja, északon azért, hogy elszakítsa frontunknak a Vip-pach-völgygyel való összeköttetését, délen pedig azért, hogy keleti irányban való előretöréssel birtokába vehesse a Hermadát, amelyet Trieszt kulcsának tartanak. Cadorna félkör alakban való bekerítésre törekedett, azonban erőfeszítése, ami rengeteg emberáldozattal járt, kudarcra járt nemcsak a harmadik, hanem a negyedik csatanapon is. Ebben a nagyszerű eredményben nemcsak sokszor kipróbált hősiességünk az érdem, hanem a vakmerő repülő is, akik különösen azzal tették hasznos szolgálatot a Sdobba torkolatnál elhelyezett uzsó-útegek — franciák és angolok — működését megbénították és ezzel tehermentesítették a harci csapatokat.

Az olasz offenzíva másik főlékése Canaletól keleire a Vrh-magaslat ellen irányult. A folyton előrehajszolt újabb és újabb divíziók a csata harmadik napján elfoglalták Vrh falut, a negyedik napon pedig némi tért nyertek innen dél felé is. Természetes, hogy ez helyi sikernél nem nevezhető egyébnek, mert taktikai értéke nincs. A fődolog az, hogy az ellenséget megakadályozzuk abban, hogy a vrh—desclal frontunkat felgöngyölítse.

Az Isonzói csata ötödik napján az ellenség harci tevékenysége némileg ellanyhált. Természetes, hogy ez nem azt jelenti, mintha az olaszok abba hagyni készülnének az offenzívát, hanem valószínű az a feltevés, hogy súlyosan megzavart kötelékeiket akarják rendbe szedni, új tartalékokkal fölfrissíteni, hogy megismételhessék erőfeszítéseiket.

Genf. A Matin ezt jelenti a tizenegyedik isonzói csatáról. Az olasz offenzíva még nem érte el azt a célját, hogy áttörje a Triesztbe vivő utat. Cadorna még nem morzsolta össze az ellenséget, azonban reméli, hogy hadseregét közelebb tolhatja Triesztbe.

Lugano. Az olasz lapok, amelyek eddig naponként több különkiadásban számoltak be a tizenegyedik isonzói csata „sikeréről”, tegnap óta megszüntették a különkiadásokat. A Secolo legutóbbi számában ezt írja: Az olaszok előnyomulása természetesen meglassudott. A Corriere della Sera katonai szakértője rámutat arra, hogy az előnyomulás előtt tornyosuló akadályok egyre nagyobbak lesznek.

Trieszt. Ofelsége a helytartó utján a legmelegebb részvételt fejezte ki azok hozzátartozóinak, akik Triesztnek e hó 19-én történt bombázása alkalmával életüket veszítették és ezek családjainak magánpénztárából segílyt utalványoztatott ki.

Gabonabizományosok visszaélésel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hudik János gróf közlekedési miniszter azzal indokolja a gabonavásárlás rajonizációját, hogy ezzel meg lehet akadályozni a visszaéléseket. Ilyen manipulációkról készül most lerántani a leplet a hatóság.

A Haditermék r. t. kolozsvári kirendeltségéhez névtelen feljelentések érkeztek több erdélyi bizományos ellen. A feljelentések szerint a bizományosok törvényadta joguknál fogva nagymennyiségű gabonát vásároltak össze az előirt maximális áron, amit aztán ügynökeik és albizományosok utján jóval maximális áron felül adták el dugva a környékbeli embereknek. A feljelentések különösen Tordaaranyos és Marostorda vármegyék bizományosainak üzemeiről beszéltek, akiknek üzletei veszélyeztették a közellátás érdekeit. Tekintettel arra, hogy komoly és nagykiterjedésű visszaélésről volt szó, a H. T. kolozsvári kirendeltsége az ügyet átadta a kolozsvári rendőrségnek, amely szigorú nyomozást indított meg ebben az ügyben. A nyomozás még folyik, de már eddig is olyan esetek derültek ki, amelyek sok tekintetben igazolják a feljelentések alapos voltát.

A kolozsvári rendőrség részéről detektívek utaztak ki Marostorda és Tordaaranyos megyékbe ahol a csendőrség segítségével kezdtek meg a nyomozást. A nyomozás során több tekintélyes bizományos ellen súlyosan kompromittáló adat gyűlt össze, amelyekből kitudt, hogy nemcsak bizományos nyal kijátszotta a törvényt és vásárlási jogosultságát uzsora-üzletek lebonyolítására használta fel. A főbizományosok elleni adatgyűjtést megnehezítette az a körülmény, hogy a bizományosok ezeket az üzleteiket albizományosok utján bonyolították le és ezzel bizonyos mértékben védve maradtak a leleplezés ellen.

Marosludason Lucza detektív nyomozott, aki hadapródjelölti uniformisban járta be a vidéket. A detektív az embereknek elmondta, hogy gabonát szeretne vásárolni és szívesen fizetne a maximális árnál magasabb árat. Kéves érdeklődés után a viszonyokkal ismerős emberek egy Csizsér nevű urhoz utasították a detektívet, akinek üzemeiről gyanúterhelő adatok jutottak a detektív birtokába. A nyomozás során később kitudódott, hogy Csizsér Áron Mór közmunkás gabonakereskedőnek az albi-

zományosa aki, mint a H. T. főbizományos nagymennyiségű gabonát vásárolt össze a H. T. számára.

Az előrelátatlan igen nagy szabású visszaélés ügyében a vizsgálat négy vármegyére terjed ki és körülbelül három hete folyik. A visszatért detektívek, a nyomozás sikerére való tekintettel, az ügy érdemére vonatkozóan még nem tartják helyénvalónak a nyilatkozattételt. A vizsgálat eddigi eredményéből azonban már látni lehet, hogy a nyomozó hatóságok súlyos természetű visszaéléseknek jöttek nyomára.

Tisztázni kell Andrassy bukásának okait.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Ma délután négy órakor minisztertanács volt, amelyen a beteg Apponyi Albert gróf helyett Tóth János államtitkára jelent meg és először vett részt a tanácskozáson Hudik János gróf közlekedési miniszter.

Szácz Károly, a képviselőház elnöke megcáfolja azt a híresztelést, hogy a kormányválsággal kapcsolatosan a képviselőház elnöksége is elhagyni készül a helyét.

Politikai körökben élénken foglalkoztatják azok a híresztelések, amelyek arról szólnak, hogy Andrassy Gyula gróf mellőzését a közös és az osztrák kormányok eszközölték ki. A nemzeti munkapártban tegnap este ezt a kérdést élénken megvitatták és az a vélemény alakult ki, hogy az ügyet tisztázni kell és meg kell vizsgálni, hogy nem történt-e alkotmányos sérelem. A munkapártban elhatározták, hogy interpellálni fognak. A pártvezetőség egyik tagja, aki a többségnek előkelő, irányító egyénisége, a következőket mondotta a kérdéssel egy hírlapíró előtt:

— Bennünket Andrassytól a személyi és tárgyi ellentétek egész sorozata választ el és ha Andrassy kerül a kormány élére, mindenesetre erősebben szemben találta volna magát a munkapárttal, mint Esterházy és erősebben, mint Wekerle találni fogja. Am ha a ő mellőzése tényleg idegen befolyásra történt, ha most tényleg ellene fordultak azok a körök, amelyek olyan harmonikus együttműködött és ha igaz, hogy magyar kormányügyek fejlődését illetéktelen tényezők magyar ellenes beavatkozása akadályozta meg, vagy más irányba toltak, akkor ez a kérdés nem egy párt és nem is Andrassy Gyula gróf személyes kérdése, hanem ez mindnyájunké. Ha ez tényleg így van, akkor eme komoly és az ő személyén túlmenő sérelmeknek komámünikében és sugalmazott közleményekben jussanak nyilvánosságra, hanem illetékes és felelős tényezők szájából. Felajánl erre meg maga Andrassy és hozza teljes nyíltsággal az ország tudomására az alkotmány és nemzeti önállóságunk megsértését. Vagy komoly igazság ez, vagy pleyka. Ha igazság, akkor hazafias kötelességét mulasztja el mindenki, aki ezt le nem leplezi, de ha az egész ügy nem igaz és csak üres szóbeszéd súlyos vétséget követ el a magyarság, a monarchia és a dualizmus ellen, az, aki ilyen látszatok keltezésével a közvéleményt igaztja. Ezért ezt a kérdést tisztázni kell, még pedig az erre egyedül illetékes fórum, az országgyűlés előtt.

Beavatott helyről jelentik, hogy a kinevezés előtt Andrassy bukásának közvetlen okozója a Károlyi-párt állásfoglalása volt. Károlyi ugyanis közvetve, bizalmas uton tudomására hozta az illetékes köröknek, hogy az esetleges Andrassy-kormányt nem támogathatja olyan mértékben, mint az Esterházy-kormányt.

Halálos balesetek az aradi gyorsvonaton.

Szabadságos katonák bűnös könnyelműsége.

Ma délelőtt a Budapest felé haladó gyorsvonaton súlyos szerencsétlenségnek lett okozója a katonáknak az az elharapódzott rossz szokása, hogy a vonatok lépcsőjén és tetején foglalnak helyet s a tilalom dacára ott teszik meg hűsölés céljából az utat.

Az utasokkal megtelt gyorsvonatnak, amikor Gyomáról kihaladt, az állomásfőnök még egyszer utána nézett és látta, hogy a kiadott rendelthez képest üresek a kocsi-tetők, nem fenyegeti senkit az a veszély, hogy a Mezőtúr előtti Berettyó-híd felső összekötő traverze valakit leüt.

A kocsi teteje azonban csak addig volt néptelen, amíg a vonat az állomásból ki nem haladt. Amikor kint járt a nyílt vonalon, rögtön benépesültek a kocsi-tetők. Ki ült, ki feküdt a tetőn. Azonban egy szabadságra utazó német katonája, aki elég derék szál legény volt, nem elégedett meg azzal, hogy ülve hűsüljön a kocsi tetején, felállt a kocsi tetején lévő fűtő deszkára s a robogó vonaton állva — amint azt mozifilmen nem egyszer láthattuk — gyönyörködött a magyar alföld szépségében és saját bátorságában.

A vonat normális sebességgel száguldott Mezőtúr felé. Pár perc és a Berettyó-hídon fut át a vonat. A kocsi-tetején a német katonája előre nézve áll s vakmerőségét a következő pillanat-

ban étetével fizette meg. A híd összekötő vasgerendája az átkötő atakot homlokra csapta úgy, hogy átvágta a homlokcsontját s láthatóvá lett az agyveleje. Az ütés következtében csodálatos módon hanyat esett a katonája a kocsi tetején s ott feküdt Mezőtúr állomásig, ahol társai nyomban leszédtek és bekötötték. Haldokolva vitték a mezőtúri katonai kórházba.

A vonat személyzetétől hallotta az „Aradi Közlöny” tudósítója, hogy a katonákat, amikor a kocsi-tetején való utazással járó veszélyre figyelmeztetik, rendszerint azzal hátrítják el maguktól az intést, hogy mindegy az nekik, hogy a harctéren vag yitt halnak-e meg. Ők nem félnek a haláltól, ha úgy van rendelve, hogy meg kell halniuk, rájuk talál a halál a kocsi tetején is.

Hasonló szomorú sors érte pár nappal ezelőtt Arad felé haladóban is egy szegény közlegényt. Lelekedt a gyorsvonat egyik kocsi-jának tetejére és ott elnyomta a buzgóság, szépen elaludt. Amikor egyik közeli állomás váltóin áthaladt a vonat a kocsi rázkódása következtében legurult a tetőről az alvó katonája s egyenesen ráesett a váltótárcsára, ahol azonnali halálát lelta. Hiába minden szigor, a szabadságos katonák nem respektálják a tilalmat és kitesik magát a veszélynek még ott is még akkor is, amikor pedig igazán nem kellene.

H I R E K.

— **Szabadságolták az 1867. évfolyambeli népfelkelőket.** Az Aradi Közlöny arról értesül, hogy legközelebb tartósan szabadságolni fogják az 1867. évben született népfelkelőket. A szabadságoltásra már minden intézkedés megtörtént. Szeptember elején vagy legkésőbb október elején fog megjelenni a királyi rendelet, amely megparancsolja, hogy az ötven éves népfelkelők — kivéve azokat, akik önként jelentkeztek katonai szolgálatra — szabadságoltassanak.

— **Elzász-Lotharingia sorsa.** Bécsből jelentik Német lapok élénken foglalkoznak azzal a tegnapi jelentett tervvel, hogy Elzász-Lotharingiából a német birodalomhoz tartozó hercegséget alakítanak. A *Kreuzzeitung* nem tartja helyesnek az ilyen módon való megoldást és igen sajnálja, hogy elejtették azt a régebbi tervet, amely szerint Elzász-Lotharingiát elosztották volna Poroszország és Bajorország esetleg Baden között.

— **Esterházy Mór gróf pihenője.** Budapestről jelentik: Esterházy Mór gróf volt miniszterelnök ma éjjel Bácsy István dr. titkárja kíséretében hosszabb tartózkodásra Svájcba utazott.

— **Felázadt orosz hadsereg.** Pétervárról jelentik: Az ötödik orosz hadseregben az utóbbi napokban komoly zavargások voltak. A legénység felázadt a tisztek ellen, úgy hogy fegyveres intervencióra volt szükség rá melynek folyamán az egész ötödik hadsereget kivették a frontól.

— **Római püspökök értekezlete Apponyi rendeletéről.** Balázsfalváról jelentik: A Balázsfalván augusztus 22-én és 23-án megtartott görög-katolikus püspöki értekezlet a román tanítóképzékre vonatkozó kultuszminiszteri rendeletet illetően kijelentette, hogy az állam felügyeleti és ellenőrzési jogát sem a múltban kétségbe nem vonta, sem a jövőben nem fogja kétségbe vonni és mindig is tiszteletben fogja tartani. Egyéb törvényben gyökerező vagy szerzett jogaira támaszkodva azonban kénytelen volt hangsúlyozni az értekezlet, hogy tekintet-

tel a jelenlegi nehéz időkre, a hivatkozott rendelet következtében fájdalmasan felzaklatott kedélyek lecsillapítására, az itthonmaradottak megvigasztalására, a hazai román népnek jelenleg is a különböző frontokon vérző fiai buzdítására és lelkesítésére a püspöki értekezlet legbensőbb meggyőződése szerint épen magasabb hazafias érdekek követeljen parancsolják, hogy tanítóképzői a rendes időben nyitassanak meg és hozassanak akadálytalan működésbe. Együttal kijelentette az értekezlet, hogy a hazai lapokat bejárt ama híradás, mintha a fentebb említett miniszteri rendelet a görög-katolikus egyházi főhatóságok egy részével történt egyértelmű megállapodás után jelent, voma meg, minden alapot nélkülöz.

— **Házilozás.** Özvegy Simay Edéné, született báró Wasmer Klára, életének 65. évében elhunyt. Földi maradványát tegnap délután 5 órakor a mezőkövösházi család sírboltjában örök nyugalomra helyezték.

— **Uzsora az ujaradi piacon.** Az Aradi Közlöny néhány nappal ezelőtt megírta, hogy a zaradi piacon azért van paradicsomhiány, mert a háziasszonyok tömegesen mennek át Ujaradra és ott az aradi piacon érvényes maximális áron felül jóval drágábban vásárolnak. Az ujaradi piacon olyan hallatlan uzsora ütötte fel a fejét, hogy ottani olvasónk panaszos levelében azzal a kéréssel fordul hozzánk, hívjuk fel az ujaradi főszolgabírósa figyelmét a tartozatlan állapotokra, amelyet az aradiak tömeges átrándulása okozott. Ujaradon egy liter burgonyáért egy korona husz fillért, egy kiló paradicsomért egy koronát, egy tojásért negyvennégy fillért, egy közepes nagyságú tökért három koronát követelnek. Az aradi urihölgyek busásan fizetnek minden árat és maguk a termelők mondják, hogy nem boldogok Aradra fáradni, mikor a házhoz hordják nekik a vagyont. Nem ártana, ha az aradi rendőrség tájékozódna abban az irányban is, vajon a főváros részére elszállított árukért milyen árakat fizetnek és vajon csakugyan a felesleget viszik-e el.

— **Köles kiosztás.** Felhívom a Kereskedelmi és Élelmiszerárúszítással foglalkozó kereskedőket, hogy a köles utalvány kiváltása céljából szombaton délelőtt a közlelmiszeri hivatalban jelentkezzenek. Az élelmiszer igazolvány 1. számú szelvénye váltható be adagonként hétéleka kölesre, melynek kicsinybeni előírása ára 9 fillér. A közlelmiszeri hivatal vezeti.

— **Filoptak öt pénzeszsákot.** A Zimony és Budapest között közlekedő „Margit” nevű hajóról még augusztus 17-ikén éjjel, minden fel szerint Zimony és Orsova között, valószínűleg kirakás közben elloptak öt pénzeszsákot, amelyeket a 21176. és 22185. sz. német tábori postahivataloknak a Belgrád és Budapest között postahivatalnak és „Dresden A. 7.” címre küldtek. Az öt postaszák összesen tízezer márkát tartalmazott. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Az agg székely hősi halála.** Nem mindennapi ürdekkességű gyászjelentést kaptunk Nagyborosnyóról. A gyászjelentés, amely meglehetősen adózik egy agg székely ur életének, a következő sorokkal kezdődik:

„Id. Joós Elek birtokos, 1848—49. honvéd tüzemester, hosszú időn keresztül ref. presbiter, megyei törvényhatósági bizottsági tag, községi képviselő, áll. isk. gond. elnök, a Fillerbank alelnöke; özvegye 6-ik évében, 84 éves korában, az oláh betörés második rajpán, 1916. augusztus 30-án ellenséges katona golyója által szíven találva, kiszenvedett.

Az elhunyt öreg urnak, akinek, mint a nagyidők tanujának oly stilszerű végzetet rendelt a sors, szeptember 2-án fogják az egyházi végültszességet megadni.

— **Akik Pütkerecen az oláhokat fogadták.** A honvéd hadosztálybírósa korábbi levelet adott ki Giargiu Toma 64 éves görög keleti lelkész ellen. A megugrott pap a múlt év augusztus 29-én, mikor az oláhok Erdélybe betörték, a pütkereci határban templomi zászlókkal vontatva a bevonuló ellenség elé és szolgálatait az ellenségnek felajánlotta, miáltal az ellenségre előny, a mi haderőnkre hátrány származott. A hadosztálybírósa felkéri mindazokat a hatóságokat, melyek a múlt év október 4-ike óta eltűnt pap hollétéről valamit tudnak, hogy ezt jelenték be. Vele együtt tűnt el Prezneareán János pütkereci földműves is, aki az oláhok fogadásánál a pópának asszisztált.

— **Kávé és paprika a divatboltban.** Budapestről jelentik: Szerdán délután a Muzearkörút 35. számú házban lévő Glass Arthur-féle urdivatkereskedésben detektívek jelentek meg, az Országos Közlelmiszeri Hivatal kiküldöttjei, akik írásos parancsot kaptak a divatboltban való házkutatásra. Kávét és paprikát keresték, mert a feljelentés szerint Glass Arthur nagy mennyiséget halmozott fel az üzletben. Nem is kellett sokáig keresniük, mert maga a tulajdonos mutatta meg, hogy raktárán kétszázötven kiló kávét és négyszáz kiló paprikát őriz, amelynek finanszírozását ő látta el. A detektívek utasításukhoz híven lefoglalták az árut és elszállították a Kávéközpont, illetve a Haditermiény Részvénytársaság raktárába, eljárásuk eredményéről pedig jelentést tettek a főkapitányságnak, amely az eljárást megindította. Glass Arthur előadása szerint az árut csak biztosíték gyanánt őrizte boltjában. A kávé és paprika vételéhez szükséges pénzt ő adta és a lombardügylet lebonyolításáig magánál tartotta az árut.

— **Aradról kitiltott vendéglősné.** Az aradi rendőrségre az utóbbi időben több feljelentés érkezett egy Pécsei-úti vendéglősné ellen, aki nem ritkán valóságos orgiákat rendezett szobaleányával, német katonákkal és orosz foglyokkal a vendéglő szomszédságában lévő szállodájában. A feljelentések alapján a rendőrség nyomozást indított és beigazolódott, hogy Papp Tódorné kisebb összegekért tényleg beajánlotta alkalmazottjait kegyeibe a nála megfordult vendégeket. Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi rendőri büntető bíróság és Pappnét öt napi elzárásra, száz korona pénzbüntetésre ítélték és Aradról öt évre kitiltották.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Osszel vége lesz a háborúnak: mondotta Gaspari Vilmos.

Rotterdam. A Morningpost szerint az entente válasza a pápa jegyzékére nem lesz elutasító, hanem az felszólítja a pápát a további javaslatok megtételére.

Zürich. Gaspari bíboros államtitkár annak a reményének adott kifejezést, hogy az ősz meg fogja hozni a háború végét.

Hága. A pápa békejegyzékét maga a pápa szövegezte meg olasz nyelven. A jegyzék általános irányelveit Scapinelli gróf volt bécsi nunciusz adta meg.

Stokholm. Az itteni Szociáldemokrata jól értesült forrásból jelent, hogy a Reuter-ügynökség távirata az angol munkáskongresszus lefolyásáról hemzseg a vakatlanságoktól. A háromezer szótöbbség, amelyről a Reuter jelentés hírt ad, nem a stokholmi konferenciára való részvételre vonatkozik, hanem az egyes pártok részére szóló mandátumok elosztási kvótájáról. A stokholmi konferencián való részvétel illetőleg 2.124.000 szó a részvétel mellett és csak 175.000 volt a részvétel ellen, ami azt jelenti, hogy a konferencián való részvételt tízenkétszeres többséggel határozták el.

Madrid. Az A. B. C. madridi lap newyorki külön tudósítója jelenti, hogy Newyorkban nagy meglepetést okoztak a Perring tábornok vezetésével a nyugati arcvonalra küldött észak-amerikai katonai misszió tagjainak visszatérésük alkalmával Washingtonban tett nyilatkozatok. A misszió tagjai, akiket az Unió legkiválóbb tisztjeiből válogattak össze s akik egy hónapig a legbensőbb összeköttetésben voltak az antant-csapatokkal, kijelentették, hogy véleményük szerint a nyugati arcvonalon lévő német

állások bevehetetlenek s legfeljebb Észak-amerikai titáni erőfeszítésével lehetne azokat áttörni. A németek embertartaléka szinte kimeríthetetlen és az évi csapatkontingens a legközelebbi 15 évben aligha fog csökkenni. A német hadsereg a háború negyedik évében erősebb, mint valaha volt. Az előglatt nagy országrészek ellátják a központi katonákat a szükséges élelmiszerekkel és uversanyagokkal úgy, hogy a háborút a mostani körülmények között még tíz évig folytathatják anélkül, hogy a hátrései felek egyike is kádné.

Frankfurt. Luganoból jelentik: Az utóbbi napokban a milánói lapok cezurázott hírei azt engedték következtetni, hogy olyan események történtek, amelyeket a kormány titkolni akar. Hír szerint számos helyen háború ellenes tüntetések voltak, amelyekben különösen asszonyok vettek részt. Hogy tüntetések voltak, kiderül abból is, hogy az Avanti közöli a milánói polgármester felszólítását, hogy a polgárság legyen nyugodt és tartsa fenn a rendet, liszt érkezett, amely nemsokára felosztásra kerül.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Flandriában a St. Julien mellett és az Ipern-Menin-uttól délre vívott helyi harcok ránk nézve sikerrel végződtek. A Maastól nyugatra a 304. számú magasságon túl előretörő franciákat súlyos veszteségükkel visszavertük. Keleten nincs újság.

publicuma nagy tetszéssel kísérte a bemutatott új műsort, amely a nagy drámai filmen kívül több kisebb értékes filmből áll. Az új műsort még két napig vetíti az Apolló.

Pétervár fokozatos kiürítése.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Haparanda. Péterváron nagy az aggodalom a főváros fokozatos kiürítése miatt. Az orosz sajtó mindenképpen meg akarja nyugtatni a lakosságot. Növeli a rémületet az a hír, hogy a Rigai öbölben német tengeralattjárók bukkantak fel és hogy Kornilov hadsereg főparancsnok hirtelen Pétervárra érkezett, ellátólag a fővárost éhínség is fenyegeti.

Pétervár. Tekintettel arra, hogy a választók listájának összeállítására a községek és a zemsztaok dolga, a kormány kénytelen volt az alkotmányozó gyűlésre való választásokat november 25-ére az alkotmányozó gyűlés összehívását december 15-ére halasztani.

Bern. A román kormány és szenátusz tagjai Odesszába érkeztek. Azt hiszik, hogy a parlament Cherson környékén telepedik le.

Stokholm. Az orosz forradalmi demokráta végrehajtóbizottságának ülésén bejelentették, hogy a legrövidebb idő alatt behozzák a katonai diktatúrát.

Olvassa naponta

Az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Rendeliet a korpáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hivatalos lap mai számában jelent meg a miniszterium rendelete, mely a korpá és takarmányozásra szolgáló egyéb ipari termékek maximális árát a következőkben állapítja meg:

Korpa 25, kölestakarmányliszt 38, kölesléj 16, cukorszörp (melasse) 26, szárított répaszelet (kilugozott is) 34, tengericsiraliszt 30, tengericsirapogácsa 41, repcepogácsa 30, vadrepcepogácsa 30, napraforgópogácsa 40, tekemagpogácsa 45, lenmagpogácsa 40, kendermagpogácsa 20, diópogácsa 37, gomborgamagpogácsa 46, mákpogácsa 33, sesámpogácsa 30, sávosmagpogácsa 41, búzmagpogácsa 21, szeszgyári szárított tengerimoslék 33, szeszgyári szárított burgonyamoslék 20, szesz- és élesztőgyári malátatörköly 25, szárított sörtörköly 26, keményítőgyári szárított tengerimoslék 32, keményítőgyári szárított burgonyamoslék 19 korona.

Az itt fél nem sorolt takarmányozásra alkalmas anyagokért követelhető legmagasabb ár a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

Minden termelőnek, aki 1917. évi terméséből a Haditermény részvénytársaságnak búzát, rozst, kétszeres adott át, az átadott buza, rozs, kétszeres együttesen számtott minden 100 kilója után 5 kiló korpára van igénye. A Haditermény Részvénytársaság a termelőnek az átadott buza, rozs és kétszeres mennyiségéről

— **Üngyilkos színész.** Budapestről telefontudósítónk: A Ferenc-tér 12. számú házában negyedik emeletén, a 4. számú lakásban üngyilkosságot követett el Rózsa (Glicke) Mariska huszonnégy éves színésznő. A fürdőszobában kinyitotta a gázasapot és este kilen órakor, amikor albrölje hazaérkezett, már halott volt. A boldogtalan leány, aki valamikor a kecskeméti színházban sikerrel szerepelt, harmadfél év óta volt szerződés nélkül. Ugyannyi idő óta lakott a Ferenc-téri lakásban és gazdag barátja támogatásából élt. Barátjától levelében bucsuzott el, a melyet a rendőrség lefoglalt. Tettének okát nem tudják.

— **Halálozás.** Mélységesen fájdalmas csapás érte Popovics Antal aradi iparost: Lajos fia 31 éves korában meghalt. Popovics Antal másfél évvel ezelőtt vesztette el kisebbik fiát, aki a kárpáti harcokban szerzett betegségéből halt bele. Most elhunyt fiának temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a közköri háztól a római katolikus vallás szerződés szerint.

— **Béremelés a nyomdaiiparban.** A Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége és a nyomdai munkások szakszervezete közötti újabb megállapodás szerint az ország összes nyomdai szakmunkásai évi 520 korona, a munkások pedig évi 200 korona rendkívüli béremelésben részesülnek. Dacára annak, hogy ezen iparágban a munkabérek szerződésileg ez év végéig meg voltak állapítva, a háborús viszonyok elkerülhetetlenné tették ezen béremelést, amely jelentős összegénél fogva nagyban felülmúlja az eddig már több ízben megállapított béremeléseket.

— **A Vasvitéz-bizottság tagjait kéri az elnökség,** hogy szombat délután hat órakor jelenjenek meg az Ipartestület titkári hivatalában.

— **Az iskolai beiratáshoz** ne mulassza el minden szülő felkeresni a Fischer Nagy áruházat a Szabadság-terén Iskola tászkákbau nagy választék. Friss ingek, kalapok, harisnyák fin és leányka sapkák olcsó bevásárlási forrás. Fischer Nagy Áruhaza Szabadság-tér 12.

— **Helybéli és vidéki viszonteladók részére** tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló-és levélpapírosok, papírzacskók, képes levelező-lapok, papírszalvéták, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izsó papírnagykereskedésben.

MOZGÓKÉPSZÍNHÁZ

* Győzött a szépség, vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. Egy amerikai 3 felvonásos Selig detektív történetet mutat be az Erzsébet-mozgószínházban. Jól ismerjük a Seliggyár termékei tudják, hogy a gyár minden egyes alkotása nagy eseményszámba menő. El képen egy agyafúrt szélhámost látnunk, aki shauffeinek adja ki magát, hogy ily módon a nagy vagyont érő drágakövet megszerezhesse magának. Harriet Lee asszony munkanővérenek vőlegényét, Harry Cartvings detektívot bizza meg a nyomozással, de ez két hét alatt semmire sem halad, végre az asszony segítségére lesz menyasszonya, Kitty, kinek asszonyi ravaszágával sikerül a szélhámost csapdába csalni és a detektív kezébe juttatni. — **Legközelebb: Klitsch Vilmos** szenzációs alkításával a Nagyravágyas átka.

* **A tegnapi lovagja.** (Premier az Apollóban.) A kinematográfia, úgy hiszik, az a halás talaj, amelyet nem lehet kitermelni. Amikor nap-nap után az újabb és újabb produktumok száza kerülnek a piacra elismeréssel kell adóznunk minden oly filmnek, amely még ma is újat és eredetit tud hozni. Ilyen a ma bemutatott drámai film is: **A tegnapi lovagja.** Mélyenjáró gondolatok, összeütköző társadalmi erők s lobogó emberi szenvedélyek a mozgó rugó e nagyszerű film megkapó meseszövegének. A jelenetek gyors iramban gördülnek s minden pillanat más-más meglepetést, nem várt fordulatot hoz a publikum számára. A dráma megrendezése a legtökéletesebb művészi nívón áll. A darab gazdag kiállításának egyes részletei elragadóan szépek. A premier

korpabeszerzési tanusítványt ad ki. A termelő a beszolgáltatót termény után járó korpa iránti igényét a tanusítvány keltétől számított 30 napon belül a tanusítvány beküldése mellett a Korpaközpontnál (Budapest, Károly király-ut 8. sz.) bejelenteni tartozik, mert ellenkező esetben a korpa kiutalása iránti igényét elveszti.

A Korpaközpont a beküldött tanusítványok után járó korpát a tanusítványok beérkezésének sorrendjében lehetőleg a termelőhöz legközelebb eső malomból a rendelkezésre álló korpakészletek arányában lehetőleg egyszerre, ha pedig a korpakészletek ezt nem engedik meg, részletekben utalja ki.

A termelők a nekik járó korpát csakis saját állataik takarmányozására használhatják fel és ha bármily okból ily célra fel nem használhatnák, kötelesek a Korpaközpont rendelkezésére bocsátani.

— **A bor és a szőlő.** A vármegyei gazdasági egyesületek és gazdasági felügyelők az Omgének a következőket jelentik a szőlők állásáról és a borákról: Szilágymegyében a fűrtökön a szárazság itt-ott fakó száradást okoz. — Heves vármegyében a remélt átlagos közepes termés lejjebb szállott. A bor ára 400—440 korona. Ujborra kínálat 260 koronáért van. — Zemplén vármegyében a múlt évi bort 400—500 koronáért vásárolják. A szőlő elfonnyadásától tartanak. — Borsod vármegyében sok tőke a szárazság következtében elszáradt. A bort 350 koronájával vásárolják. Mustra már történtek kötések azonnali átvételre 3 koroná-

val, novemberi átvételre 3.20 koronával literenkint. A esemeszőlőt kilogrammonként 4 koronájával veszik. — **Aradmegyében bortorgalom a készlet hiányában nincs.** — Osongrád vármegyében a nagy hőségben a fűrtök leszáradnak. Uj bort must alakjában 250—300 koronájával veszik. Tavalyi bort 400 koronával vásárolnak. Óbor még néhány száz hektoliter kapható 500—600 korona árban. — Biharvármegyében a moly több helyen megritkította a fűrtöket. A nagy szárazság a fejlődést megakadályozta. — Temes vármegyében kétezer holdat kitevő területen 200.000 hektolitert kitevő mustra lehet számítani. A bortorgalom igen élénk, az árak 300 koronáról hirtelen fekszőktek 360—370 koronára.

— **Ingyenes fatalpaló tanfolyam Aradon.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara közlése szerint a kereskedelmi miniszterium leirata alapján Aradon ingyenes fatalpaló tanfolyamot rendeznek. A tanfolyam előadója Havanesák József aradi cipésziparos, aki az állami fa- és fémipari szakiskolában fogja szeptember 3-án megkezdeni előadásait délután 5-től 7-ig. A tanfolyamon résztvenni szándékozók az aradi ipartestület irodájában jelentkezzenek. A tanfolyamot csak akkor nyitják meg, ha legalább 10 iparos jelentkezik. A jelentkezési határidő szeptember elsején lejár. A tanfolyam mindössze 5—6 napot vesz igénybe.

A szerkesztést felül:

Stauber József

Cognac:

Keglevich,
Dékány,
Marty,
Adriatika gyártmány,
valamint

likőr, rum-
és valódi erdei

Málna-szőrp

palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2056

Weiszberger Sámuel

utódánál

Körösvölgyi Pálinkaraktár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Egy stráfkocsi,

teljesen jókarban

eladó.

Bővebbet:

Klein és Schlesinger

szállítóknál, ahol a kocsi be van raktározva, Hunyadi-utca 1. 5656

1775—1917. kh.

HIRDETÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyapju, kender és textilhulladék postai forgalmának korlátozása tárgyában kelt 2064—1917. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzé:

1. §. Az alább felsorolt anyagok a jelen rendelet életbeléptetésétől kezdve postán csak a kereskedelemügyi miniszter által kiállított szállítási igazolvány mellett adhatók fel szállításra.

Ezen anyagok a következők:
1. Gyapju és pedig mindenféle gyapju, amely feldolgozva nin-

czen (zsírban nyirt gyapju, háton mosott gyapju, usztatott gyapju, kézzel mosott gyapju, gyárilag mosott gyapju, szűcs gyapju, timár gyapju, bőrgyapju, döggyapju, matrác gyapju, hulladék gyapju, műgyapju, kártolt gyapju, fészült gyapfuszalag stb.)

2. Kikészített kender és pedig áztatás, töréstkolás, vagy gerebenezés után kikészített kender, mindenféle kenderkóc és kenderhulladék.

3. A következő textilhulladékok: Mindennemű rongy, szahászati hulladék, használatra már nem alkalmas szövött-kötött vagy

kötszövött áruból készült ruhadarabok és ezeknek hulladékaik, ócska zsinetek, ócska kötelek minden vastagságban, ócska subák és hulladékaik, szűcsáru hulladékok, mindennemű selvényhulladék és selvemáru hulladék.

Az itt felsorolt anyagok postai eladásának, szállításának és ellenőrzésüknek módját a kereskedelemügyi miniszter külön rendelettel állapítja meg.

2. §. Aki az 1. §-ban meghatározott anyagot a jelen rendelet ellenére postán szállítási igazolvány nélkül felad, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető ren-

delkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elköveték, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye.

Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt többi része a felemlült költség levonásával a rokkant katonák orszákos szelvény-alapiját illeti.

Arad, 1917. július hó 28.

Green, főkapitány.

A szépségápolás titka a felhasznált szappanoszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-kenőcs. Kis tégl. 1.50 kor. Nagy tégl. 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégl. ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehető finomságu. Orém, fehér, rózsás és testáznokban. Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal orgona, piros rózsás, Serail Uvegle 1 kor. 50 fillér.

napnato a készítő él

184

Rozsnyay Matyas gyógyszerész-tárában Arad, Szabadság-tér.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcot vakító fehérre varázsolja és eltüntet mindenféle arctisztatlanságot. **Ára egy tégl. 2—K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen Kellemes izü limonádét

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ára 1 korona.

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ára 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. 6. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Osizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kitűnő konyha. Abonensek elfogadtatnak. Tisztán kezelt italok. Nagyrabecsült pártfogásért esedezik

Lőkövits Rózsika.

Nyomdai tanulmányok

jó fizetéssel
felvétetnek

Cím a kiadóban.

6—1917. alapít. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter úr 36383—1912. sz. a jóváhagyott alapító levél szerint elaggott cselédek segélyezésére f. évben 1000. azaz egy ezer korona fordítandó segély elnyerése iránt nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segély elnyeréséért pályázhatnak oly vagyontalan aradi elaggott cselédek, kik társadalmi vagy más alaptól segélyt nem kapnak.

A pályázati kérvények folyó évi augusztus hó 31-ig bezárólag Arad város polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújtandók be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:

- a) hogy vagyontalanok,
- b) hogy cselédek voltak,
- c) hogy társadalmi vagy más alaptól segélyt nem kapnak.

Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság 1917. évi július hó 1-én.

Varjassy Lajos s. k.
polgármester.

20214—1917. kh.

HIRDETMÉNY!

A m. kir. miniszterelnök úr 2637—1917. száma rendeletével az 1883. évi XX. t.-cz. 9. szakaszában a nyulra és fácánra vonatkozólag február hó 1-től aug. hó 15-éig terjedően megszabott tilalmi idő 1917. évre nézve augusztus hó 31. napjáig bezárólag meghosszabbította.

Aki ezen tilalom ellen vét, 100 koronáig terjedő pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 5 napi elzárással büntetetik.

Arad, 1917. augusztus hó 14.

Green, főkapitány.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Bőrárgu minőségű, vértépeső gyógybor, vérszegények, láb-badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Beane a chinin- és vas nagy győgyereje kiválóan érvényesül. Kis palack-ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, főm. fűszeres ízű, zson-gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorfájdalmok részére és ott, ahol a condurongó kéreg javítva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egresíti a pepszin és a sósav jó tulaj-donságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél: 1917

Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

16877—1917. kh.

HIRDETMÉNY!

A magyar kir. miniszterium-nak a gyapjúkészletek forgalom-ba hozatalának korlátozása tár-gyában kelt 1157—1917. M. E. sz. rendeletét 1909—1917. M. E. sz. rendeletével a következőkben módosította:

Az 1000 kg.-nál nagyobb bruttó súlyú készletekre is kiterjesz-tik a gyapjúkészletek és a cser-zett gyapjásbőr (prémbőr) hul-ladékok forgalombahozatalának korlátozása és az értük követel-hető legmagasabb árak megállá-pítása tárgyában kiadott 1157—1917. M. E. számu rendelet (1. a Budapesti Közlöny 1917. évi áp-rilis hó 4. napján megjelent 78. számában) 4. paragrafusának az a rendelkezése, hogy azokat a gyapjúkészleteket, amelyek egyes minőségeinek bruttó súlya 1000

kg. vagy ennél kisebb, a Gyap-juközpont megbecsülteti és ezen az alapon a felajánlónak árajánla-tot tesz és megegyezés esetében a féllel végleg elszámol. Ennek megfelelően az idézett rendelet 4. paragrafusának az a további rendelkezése, hogy az egyes mi-nőségeink bruttó 1000 kilogram felüli tételek egyenként gyáriag kimosatnak és azok minőségét és végleges árát a gyapjúbecslő bizottság állapítja meg; csak abban az esetben nyer alkalmazást, ha a felajánló és a Gyapju-központ között a felajánlott gyap-jukészlet vételárára vonatko-lag nem jön létre megegyezés.

Arad, 1917. július hó 28.

Green, főkapitány.

Használt ólom megvételekre kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Láb- és kézizzadás

biztonságos és leggyorsabban elszűnik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít! !

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha-elők

kiirtására legjobb szer: **PETRIS** folyadék, ára 2 kor. **HADAR** hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében pá-tatlan szerrel minden alkalmat-lan szőrtelenít, nyak vagy karok-ról, stb. minden fájdalom nél-kül pár perc alatt okvetlen el-távolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fentl. szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Aradassy-ut. 22. szám.

17967—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Miniszteriumnak az ócskagummi, gummirtartalma hul-ladékok, nyers gummi, gutta-percha, balata, regenerátum és ezekből készült keverékek és ol-datok, továbbá faktisz forgalom-bahozatalának korlátozásáról szó-ló 1151—1916. M. E. sz. rendeletét a következőkben teszem köz-hirre.

Ócskagummi, gummirtartalma hul-ladékok, nyers gummi, gutta-percha, balata, regenerátum és ezekből készült keverékek és ol-datok, faktisz feldolgozásánál vagy felhasználásánál foglalkozó üzemeknek tilos bármiféle ilyen gummianyagot közvetlenül vásárolni és ugyancsak tilos bárkinek ilyen gummianyagot az említett üzemek részére közvetlenül el-adni.

Gummianyagok feldolgozásá-val vagy felhasználásával foglalkozó üzemeknek gummianyagot kizárólag csak a jelen rendelet szerint szabad beszerezniük.

Egyébként gummianyagokat az említett üzemek kivételével min-denki szabadon vásárolhat és bárki másnak szabadon eladhat.

A kereskedelemügyi miniszter kiadott esetben a jelen rendelet hatálya alól kivételeket engedhet és kétség esetében ő állapítja meg hogy valamely meghatározott faj-tájú anyagra a rendelet hatálya kiterjed-e, vagy sem.

A forgalombahozatalnak a jelen rendelettel megszabott kor-látozása nem vonatkozik azokra a készletekre, nevezetesen a gépi vagy állati erővel vont járművek abroncsolására szolgáló gummi-készletekre, (pneumatik és tömör gummiabroncsok) és ezekből elő-állított ócska anyag és hulladékok, amelyek a honvédelmi mi-niszter 1916. évi július hó 20-án 13.478 elm. 20—b—916. szám alatt kiadott rendeletével hadicélokra igénybevételek és amelyeknek el-adása s vásárlása ugyanazon ren-delet szerint amugy is egyáltalá-ban tilos.

Gummianyagok feldolgozá-sával vagy felhasználásával fog-lalkozó üzemek gummi anyagot csakis a „Gummibizottság” enge-délyével adhatnak el.

A gummianyag készleteket a „Gummibizottság”-nál be kell je-lenteni.

A „Gummibizottság”-nak és a megbízott ellenőrző közegeknek joguk van a raktár könyveket megtekinteni.

Aki a jelen rendelet hatálya alá eső bármiféle gummianyagot a rendelet ellenére közforgalmi vasuton vagy hajón a meghatáro-zott helyekre való szállítás vé-ggét engedély nélkül fuvarozásra felad, vagy azt a jelen rendelet ellenére engedély nélkül hajón, gépkocsin vagy bármely más mó-don a magyar szent korona orszá-gainak területéről kiszállítja, rak-tárkönyvét nem a megszabott mó-don vezeti, vagy a hatósági el-lenőrzést megüszítja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hathónapig ter-jedhető elzárással és kétezer ko-ronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. augusztus hó.

Green,

főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.
Minden sor hirdetésre 10 sör. Vastagabb betűkkel 20 sör.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszednek fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„TUBARÓZSÁNAK”
levele van a kiadóbar. 5652

El. n.
levele van a kiadóban. 5665

K. K. hadnagy
nagyon sajnálom, hogy 23-án este nem beszélhettem Önnel. Ha csak teheti jöj-
jön el, várja: Kék szem. 5650

A sorozati meghasonlított,
de az élethez ragaszkodó fiatal asszonyka,
keresi kizárólag intelligens, discret ur-
ember ismeretségét, ki eszmécsere által
nemleges felejteti a jelen porzalmis nap-
jait. Teljes című levelet kér: „Bölcső-
tan” jelűre a kiadóba. 5657

Alkalmazást keres.

JOBB HÁZBÓL VALÓ NŐ
házvezetőnek ajánlik. Cím a ki-
adóban. 5660

52 éves
keresztény pinceszter, jó bizonyít-
ványokkal, állást keres. Cím a kiadó-
ban. 5696

Kereskedelmi
tanfolyamot végzett leány irodai alkalmá-
zást keres. Cím a kiadóban. 5626

Alkalmazást nyer.

EPIDEMIESPITALBA
női konyhaszemélyzet kerestetik. 5661

Keresek
erdőgazdaságom részére egy ügyes, nős,
rokkant katonát. Személyes bemutatás
szükséges. Cím a kiadóban. 5686

Ügyes kizsákmányoló
keres „Minerva” Kniser I. és Tarsa könyv-
kereskedés. 5577

Tanulói felvételt
Welsz Huzó fénykép sznei Aradon. 5599

Dent ches
bescheidenes Fräulein, we ches im Haus-
halte mitarbeiten kann, wird zugleich
auch zu 8 grösseren Kinder, für 1 Sept.
gesucht, Andrassy-tér 20., II. em. 14. 5800

Vas
és fűszerüzletben egy jóérőű női
tanulókat felvételt. Mencer A. Adolf,
Pankota. 5476

Lakást keres.

Szept. 1. v. 15-ig
keresek 2 v. 3 szobás, esztétikus ga-
zdasági, jól egy nagy terasznak. Aján-
latokat kérem küldeni: Fischer Mor, úveg,
porcelán ültetve, Neuman-p lota. 5501

1 vagy 2 szobás
butorozott lakást fürdő obával keresek
szept. 1-re. Ajánlatot kérek a Kossuth
utcai gyógyfürdő. 5628

Vétel és eladás.

ELADÓ
hálószoba, két szövetfüggöny, 4 gyem-
mek párnahuzat. Luther-u. 2. sz. 5653

Értékesítéskész
préseket, zuzomalmokat, kitűnő kivitel-
ben, legolcsóbban Opáloi hitelszövetke-
zetnél szerezhetnek be. Telefon 3. sz. 5651

Keresetek
megvételre jó karban levő 1. számú pénz-
szekrényt, valamint jó karban levő író-
gépet. Opáloi hitelszövetkezet. Telefon
szám 3. 5652

Egy masszív,
nagy és szép ebédasztal eladó. Meg-
tekinthető délutánonként. Luther u. 2., II.,
10. sz. 5646

Boroshordó,
circa 16 hl. (2 drb. egész és 2 drb. Gon-
cal), eladó. Zakar Lajosnál, Sarkad. 5648

Nyerges tiszta,
betanított, eladó. Bánhidy gazdaság, Alsó-
Simándon. 5647

Üveg ajtó folyosóra
eladó. Perényi-u. 7. 5655

Szőlőskosarak
nagyban és kicsinyben, jutányosan kap-
hatók Erdélyi és Bácskai iparú rakár-
ban, Reich B. Károly Fia és Tarsa cég-
nél. 5658

Tögy- és cser-makk
területeket bérbe veszem, esztétikus felsze-
dett makkot bármily kis és nagy mennyi-
ségben veszek. Ajánlatokat kérek. Gol-
dás Kornél, Nadab. 5641

Fényképező gép
4 1/2 X 6-os nagyságban, teljes felszerelés-
szel, megvételre keresek Goerz. Lenax.
Dagor, Lo mar, Syntor vagy Ernő uau:
M nature Klapp kamerát. Cím a kiadó-
ban. 5634

Egy nikkelt hordó
2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi
Közlöny kiadóhivatalában.

Stambul rózsája
és minden zenemű aphantó. Deák Béla
könyv- és papírkereskedésben, Arad,
Forray-utca. Telefon 502. 4421

Tégla
jómindőségben, nagy és kis mennyiségben,
jutányosan árban kapható. Jiraszek iroda
Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097, vagy
Lázár iroda, Haaszinger-utca 3. szám, te-
lefon 747. szám. 5783

Veszek
használt átfut, boros, sörös, ásványvizet
és hordó dugókat 6 koronásért kilogram-
monként. Küldeményeket az Aradi Köz-
löny továbbít. 5000

350 koronás
fizetek egy gram legfinomabb aranyért.
Zálogcédulákat a legmagasabb áron ve-
szek. Brandes órák- és ókszerész, Jó-
zsef főherceg-ut 12. szám. (Lutheránus
templom mellett.) 5518

Gyémánt és brilliánsok
a legmagasabb árban veszek. Brandes
D. József-főherceg-ut 12. Lutheránus-tem-
plom mellett. 5517

Finom és megeztő
kapható Winkler József szőlőgazdaság-
ban, Arad Batthyány-utca 11. 5547

Használt ólom
megvételre kerestek. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 7892

Levegőszek és traktorok
legelőnyösebb árakért for. ása Minerva
K. Jász I. és Tarsa, Arad, Dobó utca 1.
(Perényi-téri polgári iskola mellett) 5605

Cs. építész B. B. B.
kapható Aufrecht Miska lakberendezés-
ben, Arad, Vár-s-tér 1. 5611

Ingatlan.

Eladó
a vasút közelében jól jövedelmező ház,
nagy szőlőskerttel. Cím a kiadóban 5579

Uj ház,
tíz évig adómentes, nyarított egy új ke-
réknár eladó. Városhíd u. 4., (a városi
kertész-közlelésben) 5673

Ellátás.

Teljes
ellátásra fogadok 2 iskolás leányt, vagy
2 felnőttet, zongora használatával. Cím a
kiadóban 5649

ISKOLÁS FIUKAT FELVESZEK
teljes ellátásra. Minden iskolához közel.
Ozv. Braunné, Szabadságtér 12., II. em.
Ajtó 19. 5659

2-3 polgárista
tanulót, teljes ellátásra felveszek. Sarlot
Domonkos-u. 25., Adámcsok-ház. 5604

Üzletek.

Fodrászüzlet,
igen elegánsan berendezve, pipere cik-
kekkel együtt, más vállalat miatt, sür-
gősen eladó. Roth János, Arad, Deák Fe-
renc u. 39. 5632

Különbéle.

Marcos-utcai gabonraktár
azonnal kiadó. Értékesíthető lehet Licht-
mann Manó, József főherceg-ut 12. szám
alatt. 5664

Apróhirdetések
az „Aradi Közlöny” részére felvételnek
a Messenger-boy rovában. Deák Ferenc-u.
Barna Béla hirdetés és hírlapirodájában
Zrinyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzlet-
ben.

Gyógyászat.

Hebs Vessz chininora.
Suverén szer vérszegénység, sápkór, szé-
dülés, a vérszegénységből eredő ideg-
bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak,
láz, általános gyengeség ellen. Páratlan
vérteljesítő és vérjavító biztos óvszer ma-
lárius fertőzések és minden infektívól
eredő meg- betegedés ellen úgy felnőt-
teknak, mint gyermekeknek. Ára 5.— kor.
Hebs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

679—1917. g. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Arad sz. kir. város gazdasági
széke az ezelőtt Buza Istvánné
által bérelt Gellindüllőbéli 826. sz.
4 hold 263 négyzetöl városi terü-
let bérléte iránt a városháza I.
emeletén levő gazdasági hivatal-
ban folyó év augusztus hó 27-én
d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár holdanként 40
korona.

Bánatpénzül leteendő 20 koro-
na készpénz.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árverés megkezdése
előtt nyújtandó be s csak akkor
vétetnek figyelembe, ha azokhoz
a bánatpénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árverési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árverési feltételek a gaz-
dasági tanácsnok urnál az árve-
rést megelőzőleg is megtekin-
hetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1917. évi augusztus hó
13-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Aradi écsznaádi egyezült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel — — — 6.40
Személyvonat délután — — — 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben — — — 12.00
Személyvonat este — — — 9.81

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel — — — 3.06
Személyvonat délután — — — 8.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel — — — 7.38
Személyvonat este — — — 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel — — — 5.40
Személyvonat délután — — — 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt — — — 11.58
Személyvonat este — — — 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel — — — 3.00
Személyvonat délután — — — 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt — — — 10.00
Személyvonat este — — — 7.38

Aradról Borosjenőre indul:

Reggel — — — — — 8.26

Aradról Borosjenőre érkezik:

Délelőtt — — — — — 10.44

Borosjenőről Aradra indul:

Délután — — — — — 1.30

Borosjenőről Aradra érkezik:

Délután — — — — — 3.43

Aradról Ujszentannára indul:

Délután — — — — — 5.80

Aradról Ujszentannára érkezik:

Este — — — — — 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

Este — — — — — 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

Este — — — — — 6.58

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt — — — 9.32
Vegyes vonat délután — — — 5.82

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel — — — 6.32
Vegyes vonat délután — — — 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel — — — 6.37
Motoros vonat este — — — 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel — — — 6.10
Motoros vonat délután — — — 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel — — — 9.25
Motoros vonat este — — — 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel — — — 6.00
Motoros vonat délután — — — 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt — — — 9.00
Vegyesvonat délután — — — 4.45

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat reggel — — — 5.00
Vegyesvonat délután — — — 2.39